

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Erzsébet királyné napján.

Budapest, május 19.

— Nem halhat meg az, aki egy nemzet szívébe van eltemetve. Elmulhattak napjai, de élni — él tovább a nép költészetében és imáiban. Jelen van mindenütt, ahol jó emberek szeretnek és szenvednek, hogy példát adjon a szeretetben és a szenvedésben.

Ezt mondta Darányi miniszter, a mikor ma délelőtt lehullt a takaró Erzsébet királyné első szobráról.

És ekkor lehajtotta fejét a király, kissé lehunyta a szemét s akik körülötte álltak, látták, hogy nagy, nehéz könnyek törnek elő a pillái alól. A király sirt és könnyei lehullottak a tavaszi ételtel telő magyar földre, a király sirt és erre a látványra elszorult a szíve a sok diszruhás urnak, a feketekabátos minisztercsoportnak, könnyeztek a képviselők, elfogódott a födetlen fejú sokaság és a könnyű kis májusi szellő ezt a bánatos szót vitte ajkáról-ajkra:

— Sir a király.

És süttött a nap és csillogtak a diszruhák a frissen zsendült bokrok zöld keretében, a messzi dombokról az orgona illata szállt és mindebben a diadalmas ragyogásban, ebben a hízegőn illatos szellőben lehajtott fővel sirt egy jó öreg ember, a magyar király.

Tizezrek álltak körül a napon ragyogó szobrot, ezt a bronzból való kivirágzását a mi földünk bánatos, nagy szeretetének. És az egyszerű kőszoborról édesen nézett ránk a szobor, amelyre egy nagy művész géniusza rávárásolta Erzsébet királynének a mosolyát, amely anyai szenvedésen át élettörténeté és ennek a csodásan szép életnek filozófiájává finomult.

Minden vonatkozásában, nagy méltosá-

gában egyaránt magyar volt ez az ünnep ma a gödöllői parkban. Darányi miniszter beszéde volt az első bús magyar akkord ezen a bánatos vasárnapon, teli a magyar föld méltóságos gyászával, a magyar szívnek emlékezésére kristályozott könnyeivel. És befejezésül magyar parasztemberek vonultak sorra a szobor elé s letették talapatára koszorúikat, mezei virágokból ünneplő kézzel font adományait az ő szívüknek, amely épp oly egyszerű és termékeny, mint az a magyar föld, amely ma egy szenvedő király könnyeit itta magába.

Gödöllő ünnepi díszben.

GÖDÖLLŐ, május 19.

Száz és ezer nemzeti zászló lengett ma Gödöllő zöld fái közt, ünnepi ruhában tolongott a környékbeli falusi nép az utcákon s már kora hajnalban csupa öröm volt az egész község. Hajnali öt órától kilencig szakadatlanul hozták a Budapest felől érkező vonatokat a meghívott vendégsereget, amelynek száma jóval felülmúlta a tizezret. A vasuti állomás kijárójánál pompás fogatok álltak az érkezők rendelkezésére: Darányi miniszter Mezőhegyesről iderendelt hatvan fogatot, a pompás, tüzes paripák néhány perc alatt elszállították a temérdek vendéget a kincstári liget bejárójához. Lombfüzérrel ékes árboerudak s lengő zászlók közt vezetett az ut amelynek két gyalogjáróját előzönlötte a környékről egybesereglett nép, a falusi küldöttségek zászlósán s a község nevét viselő táblaival. Szakadatlanul özönlött a sokaság a park felé, miglen tizkor eizárták a bejárat, s a ligetbe gyűlt tömeg túlföltöktől vint kordonokon belül lassanként szép rendben elhelyezkedett. A szobrot még nemzeti színű repel tölte, előtte nagy halom koszornó feküdt, sok virággal és színes brokátszalagokkal. Lassankint megtelt a notabilitásoknak szánt hely, a pompás diszruhás urak és hölgyek közt feltűnt gróf Csáky püspök lila talárja és néhány remek diszmagyar ruha, köztük Róna József pompás zöld mentéje. A borús idő lassankint tisztulni kezdett.

Féltíz tájban már elhelyezkedtek a különböző küldöttségek.

Az elsők közt volt Pestvármegye küldöttsége, amely Beniczky Ferenc főispán vezetése alatt állott a következőkből: Beniczky Lajos alispán, Farkas Agoston, Iógyász, dr. Csapó Loránt, Rudnay József, Gosztorny Tibor, Taly István, Ráday Gedeon, báró Podmaniczky Géza, báró Podmaniczky Levente, Mathényi Károly, Beniczky Ádám, gróf Vigyázó Sándor, gróf Vigyázó Ferenc, Wolner Tivadár, báró Prónay Dezső és Gábor, gróf Szápáry István, gróf Károlyi Sándor, Keglevich Gábor, Teleki József, Tibor és Gyula grótok, Hajos József, László Zsigmond, Kemény Kálmán, Ivánka Pál, Dessewffy Emil, Bellaagh Imre és Dalnok Győző.

Budapest székes-főváros küldöttsége Márkus József főpolgármester vezetése alatt: Halmos János polgármester, Matuska Alajos, Rózsavölgyi Gyula alpolgármesterek és Bródy Samu, Deszényi József és Orley Lajos dr. köztörvényhatósági bizottsági tagok.

A pestvidéki kir. törvényszék: Rónay Kamill kir. ítélőtáblai bír., Verebely Ignác kir. ítélőtáblai bír., Kiss Gyula, Keresse Gábor, Nagy Sándor, Osváth Imre, Bánó József, Goldstein Izidor, Ligetkuthy Iván, Józsa István, dr. Aczél Nándor, Szász Béla, Markos Mihály törvényszéki bírák és dr. Novotny Károly és Kesselbauer Odón albirák által képviselve.

A földművelésügyi minisztérium tisztikara teljes számban.

A m. kir. honvédelmi minisztérium tisztikara részéről: Bihar Ferenc, Jablanszky Sándor, Lánér Győző altábornagyok, Csalány Géza vezérőrnagy, Stesser György vezérőrnagy, Bernolák József vezérőrnagy, Hanskari Sándor tábornok-hadbíró, Gallasy Gyula vezérhadbiztos, Gruz Albert, Schyttra István, Zubovits Antal, Lerman József, Biró Pál, Szentgyörgyi Lajos, Lánér Gyula.

Az 1848–49-es honvédek országos egyesületének képviselőiben dr. Csatóry Lajos miniszteri tanácsos alelnök és Mikar Zsigmond Iógyász vettek részt.

A budapesti újságírók egyesületének képviselőiben megjelentek Hoitsy Pál, Deutsch Antal alelnökök továbbá Szatmári Mór főtitkár, Pollák Manó, dr. Diósy Béla, Boross Samu, Holóssy Géza, Bernáth Ottó, Gerő Odón, Janovics Pál, Kóbor Tamás, Lyka Károly, dr. Kovács Jenő, Szeredai Leo és Loránt Dezső.

Az Otthon-Kör képviselőiben jelen voltak: Dr. Kovács Dénes, Kacsányi Odón.

A budapesti hölgyek küldöttsége: Gróf Csáky Albinné, nemeskéri Kiss Pálné, báró Bánffy Györgyné, báró Radvánszky Gézané, gróf Pejacsevich Tódorné, gróf Tisza Kálmáné, özvegy gróf Teleki Sándorné,

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(57)

— Alszom már, nekem nem késő holnapig, hisz három napom van az elszámolásra, addig állítsák össze, mit fogyasztottam el.

— Betöretem az ajtót s úgy vétetem el a pénzt Bergerrel. Az a pénz a mienk.

— A pénz még az enyém, amíg elszámolunk, s aki ide belép, mint rablót lelövöm.

A szalon-ajtó nyitása és heves besapása hallatszott az előszoba felől. A komorna jött az etablissementből, ajkain hol egy-egy átfutó mosoly, hol a ráérszakolt ijedelem látszott, valamit mondani akart, de Bergerné elébe vágott:

— Mit csinál Berger ur ilyen sokáig odalent? — A komorna fennhangon ismételte azon jelenetet, mely az etablissement lépcsőházában Berger és Bacó között lefolyt. Zoe már ágyban feküdt, minden egyes szót jól hallott. Ilyen hiénának még sem gondolta Bergert. Most már látta világosan a kelepécét, mely Bacó ellen fel volt állítva. Izgatottan hánykolódott ágyában. Bergernét feszélyezni látszott a komorna hangos előadása. Többször megintette, hogy beszéljen halkabban, végre félbeszakította a beszélgetést, bosszusan távozott. Az ajtó egymásután csapódott be utána.

Alig hangzott el a zaj, Zoe felugrott ágyából, hova csak ruhástól dőlt le, kinyitotta az ajtót, magához intette a még ott álldogáló szobalányt.

— Segítse fel uti köpenyem — rendelé — aztán kövessen. Körülnézett a szobában. Íróasz-

tala fiókjából kivette a ma érkezett vastag pénzes levelet és Byron verseit; azután ki lakosztályából, le a cselédlépcsőn, ott a komorna kulcsával ki az utcára.

A komorna ellenkezett. Emlégette, hogy ebben a román kosztumban, ilyen kora hajnali órában, ilyen izgatott sietség feltűnő lesz, de azért kísérte mégis.

— Kiáltson kocsisra, mondja be a kocsisnak Bacó lakeimét, azután menjen vissza — rendelkezett Zoe. Ha vissza nem jönnek, kerestessenek a Valide sultana hidnál.

A kocsis megérkezett, Zoe elburkolva arcát, beugrott a kocsiba.

A hajnal már áttört némileg a ködös őszi éjszakán, de azon régi épület bolthajtásos kapuját — hol Bacó lakott — nem világította meg.

Zoe becsengetett. A kapu előtt egy öreg kapusné talált ki, éppen sepregetett.

— Vezessen. Bacó Ferihez azonnal — rendelkezett Zoe — a felesége vagyok Erdélyből. A rendelkezést nyomon követte a gazdag baksis a helyiszokás szerint.

Mind a kettő imponált. Az asszony megfordult. Nem volt messze a Bacó szobája. Három rozoga lépcsőn a kapu közeléből közvetlenül a szobába lehetett jutni. Zoe belépett, hallotta, hogy valaki mélyen alszik. A lefűgöngyözött ablakokon át nem jött anyni világosság, hogy a valamivel mégis világosabb kapuközből jöve a tárgyakat egyszerre megkülönböztetni tudta volna.

— Hagyjon férjemmel magamra — szolt az asszonyhoz — majd kiszólok, ha szükség lesz magára.

A kapusné betette az ajtót. Zoe feszült figyelemmel hallgatta, míg lecsoszogott a lépcsőn. Azután, mint aki égő házba rohan menteni valamit, sietve keresgélte előre hátra a keze ügyében akadt butordarabokon. Gyújtót keresett. Közvetlen Bacó ágya mellett egy széken találta meg. Ott

volt a gyertya is. Meggyújtotta. A gyertya fénye összejártzott az alig átszűrődő világossággal, végig-rezgett Bacó Feri halványpiros arcán, megvilágította a hanyagul begombolt ing alól kiváló hatalmas vállát, a takaró alól lecsüngő izmos karjait. Szinte szétesni látszott a festett faágy az érteljes, fiatal férfi minden lélekzetvételénél. Amint a domboru széles mellkas emelkedett és alá szállott szinte rezegni látszott az egész kis szoba. Az a szegényes ágy, rozszant butor, kopott fal Zoe szemében mind sugárzózzon volt bevonva. Keblére kellett nyomnia mind a két kezét, mert attól félt, hogy szíve hangos dobogása az alvót felveri. Pár pillanatig nézte boldogan, szerelmesen. Az alvó érezni látszott az édes tekintetet, mert mosoly jött ajkára, valami édeset álmódott.

Zoe az ablak alatt álló kis íróasztalhoz lépett. Megkísérelte kihuzni fiókját. Nyitva volt valamennyi. Bacó nem félhetett semmit mert nem volt semmije. A keresgélés mégis sokáig tartott. Sok levelet szedett össze Zoe az erdélyi pénzküldeményekről, míg sikerült megtalálnia egy részletes jegyzéket, ugyanazt, melyről Bacó Berger előtt megemlékezett. E jegyzék szerint az Erdélyből kiküldött addományok összege csakugyan 28560 forintot tett ki. Különböző próbb nagyobb összegek, többnyire osztrák pénzben. A jegyzék sorszáma szerint rendezte Zoe a leveleket. Nem találta mind meg és ideje nem volt sokat keresni.

Mikor ezzel a fárasztó, mert szokatlan munkával készen volt, kibontotta a magával hozott pénzes levelet, azután habozni látszott. . . Atgondolta, hogy a pénz, melyet Bacó megmentésére szánt, nem az övé. Célja, rendeltetése éppen az ellenkező, mint mire ő használni szándékozik. Sikasztás volna ez? Tudta jól, hogy ezt a pénzt Bergerék ama hazug ürügyvel esalták ki, hogy az emigráció megmentésére fordítják, a megrontás egyik kiszemelt eszköze ő maga. A pénz tehát mégis az övé.

(Folytatása következik.)

báró Kemény Kálmán, gróf Batthiány Lajosné, báró Prónay Gáborné, ill. gróf Ráday Gidáné, Berzeviczy Albné, Rudnay Józsefné, Korányi Frigyesné, Arany Lászlóné, Csáky Kálmáné, baji Patai Gyulané, Haberern Jonathanné, továbbá a gödöllői nőkválasztmány, a 32. sz. hadkiegészítő parancsnokság tisztikara, az 1. sz. honvédek-egészítő parancsnokság tisztikara, a 3. sz. esendőrszárny kerületi parancsnokság tisztikara, a M. A. V. elnöksége *Ludwig Gyula* elnök-igazgató vezette alá, a budai dalárdá *Rózsavölgyi Gyula* alpolgármester elnök vezette alá, a Ganz-gyár dalárdája, az aszói evangélikus leánynevelő-intézet tanári kara, a Ganz-gyár igazgatósága.

Pestvármegye váci járás képviselőiben a következők községek: Aszód, Bagh, Boldog, Csömör, Cinkota, Kerepes, Mogyoród, Gödöllő, Kis-Tarcsa, Csik, Szada, Héviz Győr, Tura, Héviz Verseghy Nagy-Kartall, Isaszegh, Pécel, Csaba Rákóc, Rákóc-Keresztur, Zsámbok, Domony, Kiod, Valko, Vác-Szent-László, Dány, Visegrád, Mőcsa és Jászényszaru községek egyenkint 8-10 kiküldöttel. Végre az egyetemi ifjuság küldöttjei.

Reggeli mise a királyi kastélyban.

Reggel fél nyolckor a királyi kastély kápolnájában misét mondatott a király, aki a várkastély zárt folyosóján át ment a kápolna oratóriumába és ott foglalt helyet. A misét gróf *Csáky* váci püspök celebrálta lényes segédlettel. *Róna* Józsefné gyönyörű betéteket énekelt *Hackl* Lajos budapesti zenetanár kísérete mellett. A karéneket a gödöllői iskolák tanulói énekeltek.

A mise nyolckor végződött, utána a király visszavonult a lakosztályába.

A király megérkezése.

Tíz órakerkezett meg a fővárosból az a díszes különvonat, amely a főhercegeket és a főhercegnőket, továbbá a kormány, a főrendiház és a képviselőház tagjait hozta. Tizenegy előtt tíz perccel a király elhagyta a kastélyt és pont tizenegyre érkezett a diszkapuj bejárójához, ahol fogadására megjelentek:

Frigyes, József és József Agost főhercegek, *Klotild, Augusta Erzsébet Henriette és Klotild Maria* főhercegnők, *Harraoh Maria* Theresia grófnő, *Hohenlohe hercegnő* szül. *Malath* grófnő, *Andrássy Aladár* grófnő szül. *Wenckheim* báróné, *Széchen Miklós* grófnő szül. *Mikes* grófnő palotahölgyek, *Festetich Maria* és *Sztáray Irma* grófnők, *Senyey Mici* bárónő udvari hölgyek és *Ferenzy Ida* alapítványi hölgy. A főhercegi kíséretben: báró *Kotz* Vencel gróf Szápáry József, *Zichy Erzsébet* grófnő *Szirmay Sarolta* grófnő és *Vécsey József* százados, gróf *Apponyi Lajos* magyarországi udvarnagy.

A magyar kormány részéről: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László* Hegedüs Sándor, *Darányi Ignác*, *Wlassics Gyula*, *Plósz Sándor*, gróf *Széchenyi Gyula* és *Cseh Ervin* miniszterek; továbbá *Toepke Alfréd*, *Nagy Ferenc*, *Cseörghé* Gyula, nemeskeri *Kiss Pál* és *Gromon Dezső* államtitkárok. Hozzájuk csatlakozott *Lokkovitz Részó* herceg hadtestparancsnok és *Csáky Károly* váci püspök.

A főrendiház küldöttsége: (Gróf *Csáky Albán* a főrendiház elnöke a legutolsó percben bekövetkezett gyöngékedése folytán a megjelenésben akadályozva volt.) Gróf *Szapáry Gyula*, *Gheczy Béla* altábornagy, báró *Kemény Kálmán*, *Pallavicini Ede* őrgróf és báró *Nyáry Jenő*.

A képviselőház küldöttsége *Perocz Dezső* képviselőházi elnök vezette alá: *Lukács Gyula*, *Dedovics György*, *Degen Gusztáv*, *Zmertych Iván*, *László Mihály*, *Csinósek Flóris*, *Vézi József* *Klobuzsiczky János*, *Osávossy Béla* *Lator Sándor* *Földváry Miklós*, *Nyegre László*, *Brázav Kálmán* *Lónvay Sándor*, *Manassy György*, *Lehoczy Antal*, *Miklós Ödön*, *Végh Artur*, *Bornemisza Adám*, *Kalocsay Alán* *Szűcs Pál*, *Barcas Kálmán* *Bócsa Nepesa Elek*, *Pichler Győző*, *Nagy Sándor* és *Serényi Béla*.

A királyt, aki gr. *Paar* és gr. *Bolfras* főhadsegédek kíséretében kocsin érkezett a diszkapunál egybegyűlt előkelőségek tiszteletteljesen üdvözölték. Őfelsége első sorban *Klotild* főhercegnőt, ezután a többi főhercegeket szólította meg, majd *Szell Kálmán* miniszterelnökkel váltott pár szót.

A király, aki gyalogsági tábornoki diszruhában volt, karját nyújtva *Klotild* főhercegnőnek, az őriási közhírség sorlaa között a királyi sátor felé indult. Harsány és lelkes éljenzés kísérte útján végig. Utána jött *Frigyes* főherceg *Augusta* főhercegnővel, *József* főherceg *Maria Henrietta* főhercegnővel, *József Agost* főherceg, a miniszterek, *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek, *Apponyi Lajos* magyar udvarnagy és a többi notabilitások.

A lepellet borított szobor jobboldalán piros bársonnyal és pazar aranyozással díszített királyi sátor fogadta az udvart. A sátor közepén a király és a királyi család tagjai részére tartották fenn helyet. A sátor től jobbra a miniszterek, továbbá *Andrássy Aladár* grófnő, *Széchenyi grófnő*, *Harraoh Maria* Terézia grófnő, *Hohenlohe hercegnő* palotahölgyek, az udvari kíséret több miniszternek a neje; a baloldalon a főrendiház és a képviselőház tagjai, továbbá a boldogult királyné udvarhölgyei *Festetich Maria*, *Sztáray Irma* grófnők, *Senyey Mici* bárónő, továbbá *Ferenzy Ida* alapítványi hölgy foglaltak helyet, míg a

szobornak közvetlenül baloldalán a fővárosi előkelő hölgyek küldöttsége helyezkedett el.

A szoboravatás.

Se vége, se hossza nem volt az éljenzésnek. A királyt láthatólag meghatotta az óriás embertömeg lelkese, figyelmesen nézett szét a sokaságon, majd a sátor közepén foglalt helyet. Mögötte jobbra a főhercegnők, balra a főhercegek állottak.

Erre előlépett a szoborbizottság és hódolatteljesen üdvözölte a királyt. A szobor mögött emelkedő halmon pedig fölszendült *Kölcsy* himnusza, amelyet *Hackl* zenetanár dirigált. Azután előlépett *Kapczy* Vilmos, a szoborbizottság elnöke és a következő beszédet mondotta:

Császári és Apostoli Királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urunk!

Megdícsöült és felejthetetlen Erzsébet királyné emlékének megörökítéséül egy szobor állítottatott fel, mely hivatva lesz a végtelenségig hirdetni a magyar nép rendíthetetlen rajongását, eszményi szeretetét, kegyeletét és hódolatteljes tiszteletét megdícsöült felséges királynénk iránt. Aldjuk emlékét mi, áldják, kik utánunk következnek mindörökké, mert akinek szívében szeretet s jószág honolt: a magyar nemzet halálában és kegyeletében örök lesz emlékezte. Császári és apostoli királyi felség, legkegyelmesebb urunk, oda-terjed hódolatteljes kérésünk, hogy a szobor telepítését legkegyelmesebben megengedni méltóztassék.

Erre a király a következőképp válaszolt:

Szívem mélyéből köszönetet mondok mindazoknak, akik Istenben boldogult felejthetetlen hitvesem emlékét itten, ahol mindig oly örömet idézőtt, kegyeletteljesen megörökítették.

És most hulljon le a lepel!

Erre egy zsinórrántásra lehullott a háromszíni lepel a szoborról, amelynek bronzlómái élettelenül csillantak fel a napfényben. Minden oldalról hosszú, lelkes taps hangzott fel, minden szem a pompás mű formáira tapadt.

De a legmélyebb megihatottsággal a király nézte a bensőséges báju szobrot. Szemét le sem vette annak bronzalakjáról, akinek eméke oly mélyen el van temetve szívébe. Nézte hosszan, elmerengve, nem a fényes aktus közepette állt uralkodó szemével, hanem a hitves hőségek, szeretettől és fájdalomtól áthatott tekintetével. Hirtelen néhány könnyesepp perdült le orcájára. Katonásan kemény kezzel sietve zsebkendőt vett elő, hogy a nagy emlékek drága harmatcseppjeit feltassa. És míg a dalárdák *Kern Aurélnak* Erdélyi Zoltán alkalmi költeményére szerzett himnuszát énekelte, a dícsöült királyné volt palota- és udvarhölgyei könnyező szemekkel tekintettek fel egykori őrnökjékre üntözt alakjára; *Ferenzy Ida* pedig hangosan zokogott.

Mély megihatottsággal nézte a sok ezer főnyi közhírség a szeretet, az imádát e néma misztériumát. Rövid szünet után *Ripka Ferenc* a végrehajtó bizottság elnöke *Darányi* földmivelségi miniszter felkérte a szobor őrizete vételére s a következőket mondotta:

Nagyméltósági Miniszter Ur! Gödöllő közönségének legtisztább lojalitásából fakadt az az eszme, hogy nemzetünk üdvözült védegalyának szobrot állítsunk itt Gödöllőn, ahol oly sokat időzőtt ádott életében ahol mindig édes pihenőt talált felséges családja körében. Elvesztett nem tudunk megnyugodni; szembeszállunk az enyészettel és rajongó szeretetünk, imádatig fokozódó kegyeletünk, a művész íhletével új életre hivat a megdícsöült. Szobrot állítottunk neki! Ebben az alakban fog élni örökké az imádott királyné emléke, amíg magyar szív dobog e hon gyermekeiben. S e hget lelet itt fog lebegni megdícsöült szelíeme, szeretettel örököde azok felett, akiknek legmagasztosabb ideálja, — védőangyala volt.

Fajó de egyszersmind boldog és édes érzés tölti el kebitünket, hogy bizottságunk hivatását hiven teljesítve látjuk s midőn köszönetet mondunk mindazoknak, akik bennünket ebben támogattak, arra kérjük nagyméltóságodat, hogy ezt a szent emléket amelyet királyi koronauradalmi területen állítottunk fel megörizni és gondozásra kegyesen átvenni méltóztatssék mitőlünk akik annyi szeretettel és odaadással munkálkodtunk annak megalkotásában.

Ezután *Darányi Ignác* földmivelségi miniszter a király elé lépett s a következő beszédet mondotta:

Császári és apostoli királyi felség!
Legkegyelmesebb ur!

Egy láthatatlan erő vonzotta a megdícsöült királynét hozzánk közelebb és közelebb.

Tüneményes volt, hogy mennyire megszerette a magyar földet és a magyar népet. A magyar népben, a magyar nép nagy rétegeiben — palotákban és nádfelek alatt egyaránt — megtalálta azokat az eszményeket és érényeket, melyek ő benne oly csodálatosan egyesülve voltak.

Ez magyarázza meg, hogy néptünk egész gondolat- és érzelmi világát annyira felfogta és annyira megértette.

Felismerte a magyar nemzet lovasias es egyenes jellemét, felismerte benne a felséged fölkezt személye iránt érzett kiolthatatlan hálát és ragaszkodást, a tántoríthatatlan hűséget és a hűséggel elváthatatlan egybeforrva a hazának végtelen szeretetét. (*Éljenzés*).

Es történetünk könyvét lapozgatva nem egy rokonnost talált saját élte folyása és a mi ezredéves multunk közt; mert e mult is gazdag volt dícsőségben és e mult sem volt visszontagság nélkül.

De nemcsak a megdícsöült királyné szerette a magyar népet; a magyar nép sem szeretett, nem imádott királynét még úgy, mint a megdícsöült Erzsébetet.

Nem is halhat meg az, ki egy nemzet szívében van eltemetve. (*Éljenzés*.) Elmulhatnak napjai; de élni — él tovább a nép emlékezetében és hagyományában, a nép költészetében és imáiban. Es jelen van mindenütt, ahol jó emberek szeretnek és szenvednek, hogy példát adjon a szeretetben és példát adjon a szenvedésben is.

Császári és apostoli királyi felséged legkegyelmesebb engedéllyével e szobrot, amely a királyi koronauradalom területén áll, kegyeletes őrizetbe veszem. De e szobrot nem őrzöm egyedül. Velem együtt őrizi azt Gödöllő becsületes magyar népe; velem együtt őrzik azt százak és ezrek névtelenül, jutalmat nem keresve, szívük nemes ösztönét kövvetve csupán. (*Viharos éljenzés*).

De nem! Egy jutalmat mégis kérnek, hogy a mi megdícsöült nagyhatalmunkat vessezen egy tekintet az égből le rájuk. Ez az ő hitük, az ő reménységük.

Most pedig tegyük azt a földön, — itt ezen a földön, mely az ő emléke által van megszentelve, — amit a mi frangyalunk az égben tesz. Fohászodjunk: *Isten áld meg a királyt! Isten áld meg a hazát!*

Darányi bensőségteljes, lendületes beszéde alatt a királyon mély meghatottság vett erőt, s a közhírség többször éljenzéssel szakította meg a szónokot. A beszéd elhangzása után a dalárdák *Vörösmarty Szebatát* adták elő, melyet a közhírség levett kalappal hallgatót meg.

A király halála.

Erre a király elhagyta a disz-sátort és *Darányi* miniszter kalauzolásával a szobor tövéig ment, ahol a miniszter bemutatta a szoborbizottság tagjait és a szobormű megteremtőjét.

Elsőször is *Kapczy* Vilmos bizottsági elnököt tüntette ki megszólításával, azt mondván neki, hogy köszöni a szobor létesítése körül való fáradozásait.

Ripka Ferenchez, a végrehajtóbizottság elnökéhez így szólt a király:

— Tudom mennyit fáradozott, tudom milyen sok dolga volt. De szép siker koronázta munkálkodását. Köszönöm, amit tett a szobor létrejövete érdekében.

Deininger Imre és *Kinek Ede* királyi tanácsosok megszólítása után *Brüll* Lajos bizottsági titkár mutatták be, kihez így szólt:

— Kegyednek is dolga volt, tudom.

— Bizony sok volt — válaszolt *Brüll* — de szívesen tettem felejthetetlen királynék szobrárát.

Elefánty Béla községi jegyzőtől is a munkája után érdeklődött. *Magyar Kázmér* után *Róna* Józsefet, a szobor alkotóját mutatták be őfelségének, kivel rendkívül szívesen beszélgetett:

— Nagyon szép a szobor — mondta a művésznek — igazán nagyon szép; úgy felfogásban, mint karakterben pompás. És a hasonlósága is kitünő. Csak az csodálom, hogy ily rövid idő alatt el tudta készíteni.

— Felsőges uram — felelt *Róna* — éjjelnappal dolgoztam, csak hogy idején elkészüljön a szobor.

— Nagyon szép, köszönöm a buzgalmat — mondta erre a király.

Majd bemutatották őfelségének *Róna* Józsefnét, a művész nejét, aki a délelőtti misén gyönyörű betéteket énekelt, s akit e szavakkal szólított meg:

— Köszönöm a szívesességét. Nagyon szép volt.

Tütteldorf Aladárnak, a *Beschorner*-féle ércöntő képviselőjének azt mondta:

— Nagyon szépen oldotta meg a feladatát. *Rózsavölgyi* alpolgármesternek, a *Budai Dalárda* elnökének azt mondta:

— Valóban meglepett a dal. Nagyon szép volt. *Hackl* Lajoshoz, ki a dalosokat dirigálta, így szólt:

— Pompásan sikerült az ének.

Kern Auréltól, az alkalmi himnusz szerzőjétől, azt kérdezte, hogy átérzi-e, mit írni szokott.

— Nem tudok a nélkül dolgozni, hogy át ne érezzem munkámat.

A gödöllői nők választmányának vezetőjét, Kapoczy Vilmosnét is megszólítással tüntette ki a király, szintugy Pirkner Ernő ördömestert, Ivánics Ferenc erdészt, akinek a park rendezését közönte meg.

A szobor mögött sziklarasztikából készített emlékmű áll, — a király e felé vette útját. Midőn látta, hogy a királyi ház tagjai helyükön maradtak, felkérte őket, hogy kövessék őt. Erre azután a királyi ház tagjai és a miniszterek által környezve az emlékműre vezető lépcsőkön megállt és onnét újra meghatottan szemlélte a szobrot.

Mintegy öt peronyi időzés után, mely idő alatt József főherceggel, Széll miniszterelnökkel és Darányi miniszterrel beszélgetett, Klotild főhercegnőnek karját nyújtotta és a királyi család tagjaival, a közönség tolytonos lelkes éljenzése közét a kijárat felé tartott.

Alig ért a király a sátor elé, amikor oszongó gyermekkoros hangzott fel: a gödöllői elemi iskola tanulói énekeltek el egy alkalmi dalt Hackl Lajos dirigálása mellett. Gyönyörű dal volt: a király hirtelen megállott a gyermekek csoportja előtt és szíves, örömteljes derűvel hallgatta végig az éneket, azután pedig Hacklnak elismerését fejezte ki. Végre a miniszterek, főrendiházi tagok, képviselők és notabilitások által kísérve, a diszkapu előtt koosiba szállt és a kastélyba hajtattott.

A dejeuner.

Déli egy óraker dejeuner dinatoirt adott a király, amelyre hivatalosak voltak:

Frigyes főherceg, József és József Ágost főhercegek, Klotild Auguszta, Erzsébet Henrietta és Klotild Mária főhercegnők, Széll Kálmán miniszterelnök, gróf Széchenyi Gyula, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Cseh Ervin Plósz Sándor és Hegedűs Sándor miniszterek, Harrach Mária Theresia grófnő, Hohenlohe hercegnő, Andrássy Aladár grófné, Széchenyi grófné palotabülgvek, a megdicsőült Erzsébet királyné udvarbölgyei: Festetics Mária, Sztáray Irma grófnők, Senyey Mici bárónő, továbbá Ferenczy Ida alapítványi hölgy, Kotz báró, Frigyes főherceg főudvarmestere, Vésséy báró százados, József főherceg hadsegéde, Szirmay grófné, Clotild főhercegnő udvarbölgye, Szapáry József gróf szolgálattevő kamarás, Zichy grófnő udvarbölgye, Lobkowitz Rezső herceg hadtestparanosnok, Perczel Dezső a képviselőház elnöke, Beniczky Ferenc főispán, Beniczky alispán, Márkus József főpolgármester, Halmos Ferenc polgármester, gróf Csáky váci püspök, Kapoczy Vilmos, a szoborbizottság elnöke, Ripka Ferenc a végrehajtóbizottság elnöke, Róna József szobrász, dr. Ruzsinszky plébános, herceg Liechtenstein első főudvarmester, gróf Paar és Boltras főhadsegédek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, König osztályfőnök, dr. Kerzl udvari tanácsos, Pillik őrnagy, báró Höhnel és Apor szárnysegédek, Huber sorhajókapitány és Marguti törzskari kapitány.

A dejeuner a rendes ebédlő-teremben volt, ahová a király a dohányzó szobából jött Liechtenstein első főudvarmesterrel, míg jobbán Klotild főhercegnőt vezette. Utána jött karantogva Frigyes főherceg Auguszta főhercegnővel, azután József főherceg Mária Henriettel s végül jött József Ágost főherceg.

Az étlap a következőképp volt összeállítva:

Potage Chesterfield
Ecrevisses en belle-vue
Rein de chevreuil garni
Canards de grauce, sauté, compote
Mousse a la Foutanges
Fromage
Dessert.

A dejeuner negyven percig tartott. Asztalbonítás után a király a dohányzóterembe tartott, ahova a jelen voltak követtek.

Itt először Darányi Ignác földművelésügyi miniszterrel beszélt, majd pedig hosszasan beszélgetett Ferenczy Idával, a boldogult királyné egykori felolvasónőjével. Azután Festetics és Sztáray grófnőket tüntette ki megszólítással. Beszélgetett Lukács László, Plósz Sándor, Cseh Ervin és Hegedűs Sándor miniszterekkel gróf Csáky Károly püspökkel, Beniczky Ferenc főispánnal és Beniczky Lajos alispánnal. Kapoczy Vilmos főszolgabírónak ezt mondta:

— Ennél meghatóbb és lételemelőbb ünnepélyen nem voltam.

Midőn az uralkodó Rónát meglátta, rögtön hozzáment s ezekkel a szavakkal szólította meg:

— Ismételten szívesen köszönöm, hogy ilyen szép szobrot alkotott.

A gödöllői plébános azt kérdezte, kik voltak azok a kis gyermekek, akik neki virágot nyújtottak át. A nevük után is érdeklődött a király, mire a plébános megmondta, hogy Pateres cipész gyermekei. Végül még Hackl N. Lajos karnagyot is megszólította, megkérdezvén, hogy iskolás-gyermekek voltak-e.

kiket az ünnepélyről hazatérőben hallott, mire Hackl igennel felelt.

József Ágost főherceg Rónával beszélt hosszabb ideig s igen elismerőleg nyilatkozott alkotásáról. A vasutnál pedig újra gratulált a művészeknek.

Ő felsége a három órai vonattal Bécsbe utazott. Abból az albumból, mely ez alkalommal megjelent legfelsőbb meghagyásra ötven darabot összesomagoltak s az udvari vonatra rakták.

A dejeuner előtt az uralkodó Széll Kálmán miniszterelnököt magánkihallgatáson fogadta.

A király a leleplezési ünnepélyre lehozatta a királyné volt szolgaszemélyzetét, itt voltak a királyné egykori komoranyikjai és kocsisai is és mindannyiok részére a bizottságtól külön belépő jegyeket kértek.

Gróf Csáky Károly váci püspöknek a király a reggeli mise után értékes püspöki arany keresztet és aranyláncot adott át és az ebédet követő cercle alkalmával köszönetét fejezte ki neki, amiért ez alkalmából Gödöllőre jött a misét celebrálni.

Kedves ötlet volt a gödöllői szoborbizottságtól, hogy ma délelőtt Bécsben koszorút helyeztetett a királyné koporsójára a következő felirással: Erzsébet királyné hűségese Gödöllőjéről. Az Erzsébet-szoborbizottság. A koszorút Borsos Ferenc és neje helyezték el a koporsóra.

A szobor.

Róna József legújabb művéről, az első magyarországi Erzsébet-szoborról az első és legilletékesebb véleményt a király mondta. S a király szavait megérezte és megértette az a sok ezer lönyi közönség, amely tanuja volt e páratlan fényű és megható avatásnak.

Most csak futólagos adatokat adunk a pompás szoborműről és keletkezése történetéről. Lapunk legközelebbi számában bővebb méltatást találnak olvasóink. A szobor a parkban sétáló királynét ábrázolja, amint egy pillanatra ernyőjére támaszkodva megáll s elmereng. Balkezeben legyezőt s egy csomó virágot tart. A művész gyönyörűen fejezte ki a szoborban a plasztikai nyugalmat, másrésztől azt a könnyed, szinte légies bájt, mely néhai szeretett királynénkat jellemezte. A szobor talapzata zebegényi trahibitól készült s három lépcsőn nyolc szögletes formában emelkedik három méter magasra. A lépcső alján remek bronz koszoru van, melyet a gödöllői nők készítették a következő felirással:

A gödöllői nők szívében,
Örökké élni fog emléked.

A talapzat felső része oszlop-fejszerűen van kiképezve; nyolc oldalát kőből faragott s részben aranyozott és színes vtrágfüzerek díszítik. Felirata a következő:

ERZSÉBET KIRÁLYNÉNK
(a hátlaton): KÖZADAKOZÁSBÓL 1901.

A szobor, mely maga 2 és fél méter magas, rendkívüli hatást gyakorolt a szemlélőkre.

A szoborbizottság, melyben képviselve volt a gödöllői lakosság minden osztálya, 1898. november 6-án alakult. A bizottság kegyetes céljának megvalósítására országos gyűlést rendezett s már tavaly nyáron megbízást adhatott Róna József szobrász művészeknek, aki eleve lemondván minden anyagi haszonról, művészi szeretettel vállalkozott a magaslatos feladatra. Mult év október 18-án Gödöllőn mutatta be Róna két tervét királyunknak aki elragadtatással nyilatkozott mind a kettőről s maga jelölte ki azt a mintát, melyet leginkább Gödöllőre valónak ítélte.

BELFÖLD.

— Chorin Ferenc országgyűlési képviselő és neje tegnap este ide érkeztek a Zichy-hangversenyre. Chorin holnap a szabadalvópárt bizalmi lérfuival konferál, este pedig jelen lesz a Zichy-banketten.

A választások előtt. Bajáról táviratozzák: A szabadalvú-párt ma tartotta meg nagygyűlését idősb Szutrelly Lipót elnöklésével. A gyűlésen újból Plósz Sándor igazságügyminisztert jelölték képviselőnek. Holnap küldöttség megy Budapestre, amely felajánlja a mandátumot a miniszternek. A nagygyűlésből Széll Kálmán miniszterelnököt táviratilag üdvözölték.

KÜLFÖLD.

A belgrádi tragikomédia.

Budapest, május 19.

A szerb kormány most már sorra publikálja a Belgrádba hitt híres nőorvosok véleményeit, amelyek immár kétségtelenné teszik, hogy mennyire elhamarkodottan járt el a fiatal király, amikor az Obrenovics-dinasztia új hajtásával biztatta népét. Az Obrenovics-nemzettségből Milán halála óta már csak Sándor király van életben és így talán nem is egészen alaptalan az a híresztelés, hogy az ifjú király csak azért vette feleségül Masin mérnököt már nem is fiatal özvegőt, mert apai örömmel biztatta. Mennyi akadályt kellett elhárítani Sándor királynak, hogy házassági tervét megvalósíthassa. Először szakítania kellett apjával, akinek nagy befolyása volt a hadseregben, majd édes anyja követelt el mindent, hogy fiának ily házasságát meggátolja, aztán a Gyogyevics-kormányt kellett elbocsátania és kénytelen volt kibékülni a radikálisokkal, akiket harmadtól évvel ezelőtt még az Obrenovics-dinasztia ellenségeinek tekintett.

Kérlelhetlen erélye azonban megszerezte számára olyanoknak rokonszenvét is, akik nem lelkesedtek Masin mérnök özvegővel kötött házasságán és az ifjú király a sorsok csapásáért vigaszt talált abban a reményben, hogy ingó trónját meg fogja erősíteni a várva-várt trónörökös.

Április elejére egész határozottsággal be kellett következnie az „örvendetes esemény”-nek; miután már hónapokkal előbb nagy garral hirdették a belgrádi félhivatalosok, hogy a király kőrutja elmaradt, mert Draga királyné „anyai örököknek néz előbe.” Sándor király maga is ünnepélyes formában tudatta népével apai reményességét, sőt arra az esetre, ha leány születnék, megváltoztatta a trónöröklés rendjét is. A szerető hitves reményteljes aggodalmi közt elmúlt április hava is és a belgrádi várban készen állt a nagy ágyu, hogy hirdesse a szerb népnek a királyi pár örömet; de a gyermek, akiért egy ország népe epedett, nem jött meg és ime a világhírű orvosok a tudomány őszinteségével széttépik a királyi pár minden illuzióját. A szegény Draga királyné pedig pellengérré állittatik csak azért, mert remélni tudott csupán és az Obrenovics-dinasztianak nem lesz folytatása.

Szegény királyné! Szegény király!

Belgrád, május 19.

Egy lapnak azzal az állításával szemben, hogy Gubarov tanár orosz titkos rendőr, illetékes oldalról konstatálják, hogy dr. Gubarov a moszkvai egyetem rendkívüli tanára és dr. Snegirev Feodorovics Vladimir, a híres tanárnak első asszisztense.

Belgrád, május 19.

Dr. Cantacuzene bukaresti tanár véleménye így hangzik:

A királyné 6 felségénél, ellentétben egy orvosnak nyolc hónap előtt elővigyázatlanul adott ama véleményével, hogy terhesség kezdete ferog fenn, az ugynevezett hamis vagy ideges terhesség összes jelei mutatkoztak. A királynét véleményében még megerősítette testének gyorsan növekedő, feltűnő terjedelme, mely az ugyanazon orvos által ajánlott üő életmódnak volt a következménye. Oly beteges állapotról van szó, mely teljesen alkalmas arra, hogy a beteg és környeztetét félrevezesse. Konstatálom jelenleg a test terjedelmet illetőleg egy helyi baj fennforgását, mely meggyuladásból áll összekötve dült perimetritissel, mely a tévedéseket okozta. Ez az állapot, melynek jelentősége azonban nem komoly, a már megkezdett kezelést igényli. Aláírva: Cantacuzene.

Dr. Werthem bécsi orvos aki már egy év előtt olyan bajt konstatált a királynénál, amely „minden reményt csaknem kizár” az alábbi írásba foglalta véleményét:

Alulírt ezennel konstatálja, hogy 6 felségénél, a királynénál ez idő szerint terhesség nem ferog fenn. Nyákhártya-huruttal egybekötött meggyuladás van jelen és az állapot megfelelő kezelésben részesítendő. Hogy mindez ideig hittek a terhességben, ez abból magyarázható, hogy dr. Caulet annak idején helytelen diagnózist állapított meg és hogy oly szubjektív és objektív tünetek mutatkoztak,

amelyek a maguk összességében alkalmasak voltak a teresség fennforgásának konstataciójára. Ily tényállás mellett csoda lett volna, ha ő felsége a királyné és környezete nem hitt volna a teresség fennállásában. *Belgrád*, május 18-ikán. *Wertheim* tanár.

Belgrád, május 19.

A belgrádi lapok, amelyek eddig mélységesen hallgattak a királyi pár füstbe szállt menyé-
ről, ma már nyíltan írják róla. A városban százezre verzió kering, de senki sem tudja, mi igaz belőlük. Annyi tény, hogy a királynét az utolsó napok eseményei nagyon megviselték. Szakadatlanul sir és udvarhölgyei előtt ismételték zokogva panaszkodott, hogy mennyivel boldogabb volt, míg özvegyen élt. A szegény asszony ágyban fekvő beteg lett és idegeit valóságos feldúlta a sok orvos vizsgálódása. A király gyengéd figyelemmel van neje iránt s nagyon szép vonása jellemének, hogy ezek a napok, amikor még a gyermekesempéztet vádjával is illette a királynét, még inkább megerősítik nejehez való vonalmában. A francia orvosok az előre kialakított busás honoráriumokkal már elutaztak. Ugy mondják, hogy a cár rendkívül érdeklődést tanúsított a belgrádi eset iránt, mert már el is fogadta a várt trónörökös keresztapását és elküldte ajándékait. Belgrád és Pétervárt közt rendkívül élénk sürgőnyváltás foly. Erdekes a belgrádi hölgyvilág és a szerb orvosok viselkedése. A nőket mintha meg se lepte volna az orvosok vélekedése. Ők állítják már rég bizonyosak voltak abban, hogy a királyi pár vágya csak család reményesség volt; az orvosok mosolyognak, ha ismerősökkel találkoznak. Megbántva érzik magukat mellőzésük miatt és úgy vélekednek, hogy téves véleményük is kitalálhatott volna.

Belgrád, május 19.

A miniszterium lemondásáról szóló hírek teljesen alaptalanok.

(Beszélgetés Vuics miniszterelnökkel.)

Egy bécsi lap levelezője fölkereste Szerbia jelenlegi miniszterelnökét, dr. Vuicsot aki a szerb politikusi megszokott őszinteségével beszélt a belgrádi konak eseményeiről.

Aligha mondhatok valami újat, szóló Vuics, a királyné állapotáról, mert mi már mindazt, ami hivatalosan meg volt állapítható, tudatuk az európai sajtóval és ami azonkívül még jegyzőkönyvbe foglaltatik, azt is még ma este szétküldjük a felhívatalos drótok útján a szélrózsa minden irányában. Amikor a király megházasodott, számos küldöttség jelent meg az ország minden vidékéről, hogy üdvözlőjék a királyi párt. Mindezeknek a deputációknak megmondatták, hogy a király legközelebb körutat tesz az országban és valamennyi nagyobb várost meglátogatja. Ez az utazási terv épp úgy megfelelt a más országokban is fennálló hagyományoknak, mint az állami érdeknek. De nonsokára az esküvő után olyan jelek mutatkoztak, mintha a királyné áldott állapotban lenne. Azonnal elhivatott dr. *Caulet* Párisból, akit *Biarritzban* ismert meg a királyné, ahol a felséges asszony mint Natália udvarhölgye tartózkodott. Az volt a vélemény, hogy a királyné inkább vizsgáltatja meg magát olyan orvossal, akit már régebről ismer. Dr. *Caulet* egyébként jóhírű orvos Párisban és Dél-Franciaországban egy kis fürdőnek is tulajdonosa. Dr. *Caulet* eljött és megvizsgálta a királynét dr. *Velikovics*, itteni udvari és katona orvos jelenlétében augusztus 25-ikén (6 naptár szerint.) A francia orvos erre írásba foglaltatta azt a véleményét, hogy királynénk, az összes fiziológiai jelek szerint, áldott állapotban van. Ez orvosi vélemény alapján, amely a fejlődés kezdetének kivételével, minden tekintetben abszolút biztossággal hangzott, elhatározta az akkori kormány, hogy lebeszéli a királyi párt tervezett körútjáról, arra gondolva, hogy a királynét ilyen állapotában az utazás fáradalmainak kitenni nem szabad, már annyival inkább sem, mert sok vidéken kocsin kellett volna járni. De értesíteni kellett a népet is, hogy miért marad el az ünnepélyes megígért látogatás. Ez okból jelentette a felhívatalos újság a királyi pár utjának elhalasztását azzal a megokolással, hogy a királyné örvendetes eseménynek néz elébe. Attól fogva gyarapodtak azok a külső jelek, amelyek az orvosok és az udvar reményességét megerősítették. A királynét gyakran láthatta a nép az utcán és senki sem kételkedett.

Nemrég Oroszország egyik legelső nőorvosát *Szegyev* moszkvai tanárt és első asszisztensét *Gubarov* tanárt hívták ide. Eljött újra dr. *Caulet* ur és asszisztense. Mindjárt az első vizsgálat után bizonyos kétkedés merült fel az orosz orvosoknál, de nem tudták még egész pontossággal meghatározni. De véleményüknek nyíltan kifejezést adtak. A második vizsgálat után már jegyzőkönyvbe foglalhatták feltevéseit. De nem tartották kizártnak sem a lehetőségét annak, hogy a

királyné a terhesség kezdeti stádiumában van, — keletkezésének ideje pontosan meg nem határozható — de oly terhesség, amely már számokkal ki volna fejezhető, nem forog fenn. A világ nem sokára tudni fogja az orvosi vizsgálat minden részletét, mert lehetséges, hogy az erre vonatkozó jegyzőkönyvek közé fogják tenni, (már meg is történt. Szerk.) Még csak alá kell írniok azoknak az orvosoknak, akik véleményt mondtak.

A szerb fővárosban nem igen hittek a fájdalmas nyilatkozatokban, mert mindenütt belélték magukat az emberek abba a gondolatba, hogy az ország reménye teljessé válik. Miután a diagnózis abszolút biztosságot nem nyújtott, új reménybe kapaszkodtak az emberek. Dr. *Jovanovic* belgrádi orvos is meghívott, de az ő vizsgálódása is ugyanazt eredményezte, mint az orosz orvosoké. (Egyébként utóljára már dr. *Caulet* és asszisztense is csatlakoztak a többi orvosok véleményéhez.) Ez konstataja, hogy talán e terhesség kezdete fennforoghatott, de az valamely okból, vagy véletlen eset folytán megszünt. Kétségtelenül hiba volt, hogy a terhesség külső jelek alapján már kilene hónappal ezelőtt apordiktice állítattak és jegyzőkönyvbe is foglaltattak. Akkor még csak egyes jelekről volt szabad beszélni, de nem lehetett állítani, hogy a terhesség minden jele fennforog.

Most már csak az a fájdalmas benyomásunk van még, hogy egyelőre nincs jogunk ily örvendetes eseményt várni a királyi családban. *Szegyev* tanár egyébként kijelentette, hogy az itt megfigyelt eset nem valami rendkívüli, sőt minden esztendőben három-négy ilyen esetet, az úgynevezett *grossesse imaginaire* van. Ezekben az esetekben a külső körülmények könnyen félrevezetnek és csak az igazán képzett nőorvos konstataálhatja az igazságot.

Dr. *Cantacuzene* a bukaresti orvos beszéli, hogy sok évvel ezelőtt hasonló eset történt a román királynével, az ünnepelt *Carmen Sylvával*. Az egész bukaresti udvar, *Károly* királyt sem véve ki biztosan hitte, hogy a várva-várt trónörökös utban van. Ez a remény is hiábavalónak bizonyult. Dr. *Cantacuzene* és *Wertheim* bécsi tanár is megvizsgálták *Draga* királynét, és azok is csatlakoztak orosz kollégáikhoz.

Az a vizsgálatunk megvan és pedig az orvosok nyilatkozata alapján, hogy a beállt változásnak semmiféle káros hatása nem lesz a királyné egészségére. A most még fennálló tünetek rövid idő alatt végképp elmúlnak. A király kedélyére nem maradtak hatástalanul ezek az események. Emberileg érthető izgatottságban várta az orvosok véleményeit, de most már visszatért teljes nyugalma. Egy szerb reménytelen szegényebbek lettünk, fejezte be nyilatkozatát Vuics miniszterelnök, és most már csak azt szeretnők, ha guny nem érne bennünket.

HIREK.

Budapest, május 19.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *György* király ma reggel háromnegyed 5 órakor a *Psara*-hajón elutazott Abbáziából. — *Luitpold* bajor regens-herceg leányával, *Terezia* hercegnővel, ma reggel nővérének, *Adelgunda* főhercegnőnek látogatására Bécsbe érkezett.

— A király elutazása. A király ma délután 3 óra 15 perckor elutazott Gödöllőről, egyenesen Bécsbe, ahol kedden a delegációkat fogadja. Az udvari személyzet egy része már szombaton elutazott a fővárosból, a másik része hónap meg a király után. Ő felsége most már csak az ősszel tér vissza hozzánk.

— Budavári honvédtánc. Ma vonult ki a főváros polgársága a Budavár bevételénél elesett névtelen hősök sírjához az 1849-iki honvédekkel együtt. Lélekemelő volt az ünnep, amely a Himnusz elénkiesésével kezdődött. Utána dr. *Barta* Ferenc igen szép beszédben méltatta a 48/49-iki honvédek érdemét, majd *Kornai* István szavalt a mély hazafias érzéssel megírt költeményét, amelynek utolsó verszaka így hangzik:

De esitt! Még áll Bécs, minden szónál
Legyen nagyobb a gondolat!
S legyen nagyobb a gondolatnál —
A tett, mely nem késhet sokat.
Igy állva készen küzdelmemre,
Nem félhetünk, oh nemzetem,
Gondoljunk csak a honvédekre
És teljes lesz a győzelem!

A református dalkör éneke után *Taksonyi József* szavalt a *Honvédsírokon* című szép költeményét,

mire a református dalkör a *Mi pirosítik ott a síkon* címmel hazafias dalt énekelt, majd *Klein Pál* és mások letették az asztaltársaságok koszoruit. Az ünnepély a Szózat és a Kossuth-nóta eléneklésével ért véget.

— Walsin-Esterházy újabb leleplezése. Ha *Dreyfus* könyvet ad ki az Ördögzigeten átélt szenvedélyeiről, nem hallgathat *Walsin-Esterházy* sem, akinek igazság szerint az ő helyén kellett volna ott szenvednie. A hirhedt őrnagy tehát ismét nyilatkozik. Ezuttal a londoni francia ügyivőt szemelte ki médiumnak, a következőket mondván el neki a *Dreyfus*-pörben előfordult hamisításokkal kapcsolatban:

Minek ez a sok láрма a hamisításokról? Mintha bizony a francia hadseregben felülről egészen a legalsó fokig nem mindig és mindenütt hamisítanának, mint egyébiránt a közigazgatásnak minden ágazatában, ahol a könyvelés hamisításokon és sikkasztásokon alapszik!... Mint százados és mint őrnagy szakadatlan sorozatban követtem el a hivatalos hamisításokat, amelyek voltaképp az esküdték elé tartoztak volna; mert gyakran csatoltunk be fiktív számlákat a szállítók nevében, akiknek erről tudomásuk is volt. Közvetlen hasznot senki sem húzott ebből; de szabálytalan költségek fedeztettek belőle, önkényes és nem hivatalosan kijelölt célokra. Isten a megmondhatója, hogy „burgonya és egyéb ételnekem” cím alatt mi minden kerül a katona-konyhára! Ezennel nyíltan vádoló magamat parancsra elkövetett irathamisításokkal és kész vagyok kimutatni, hogy nincs hadiest, ahol ez napirenden ne volna, ahol napról-napra rendszeresen ne hamisítanának. Az orosz hadsereg után a francia az, ahol az ilyen eljárás a leggyakoribb. Az ezen való megbotránkozás legalább is mulatságos olyan országban, ahol a Panama-szédelgés virágzott, ahol a panamisták mint törvényhozók trónolnak az összes miniszterek meggazdagodnak s a Reinach meg az Eiffel barátja miniszterelnök... A katonatisztek külfönbek; mert habár mindennemű hamisítást elkövetnek, ezt nem lopás előlából teszik; a legtöbbjük becsületes okirathamisító. A hamisítás második természetűekké lett; és sokan ugyancsak meg voltak lepve, mikor azt mondták nekik, hogy szolgálatak ideje alatt ezerszer is megérdemelték a fegyházat... A hamisításokat és felhasználásokat főképp a titkos szolgálóban gyakorolják és ott ez szükséges is. De a hadügyminisztériumban nem sűrűbbek ezek az esetek, mint a belügyi és a külügyi minisztériumokban.

— Nemzeti Szövetség. Az Országos Nemzeti Szövetség vasnapn délelőtt 11 órakor tartotta az újvárosi társalgó termében folytatódó közgyűlését, amelyen dr. *Herczegh* Mihály egyetemi tanár elnököt dr. *Herczegh* megnyitva a közgyűlést, bejelentette, hogy *Márkus* József főpolgármester a mai gödöllői Erzsébet-szobor leleplezési ünnepélye miatt meg nem jelenhetett a közgyűlésen s így távollétében ő volt kénytelen vállalkozni a közgyűlés vezetésére.

Az évi jelentés részletesen beszámolt a szövetség múlt évi működéséről és ennek során azokról a hazafias ünnepélyekről, amelyeket a szövetség rendezett. Az orsz. erkölcsnemzeti egyesületnek a szövetségbe való beolvadása óta szívere vette az egyesület ifjusági egyesületek alakítását is. Az iparpártlára is figyelemmel volt a szövetség. *Raikovich* Tibor szövetségi pénztáros tett ezután jelentést a lefolyt évi zárszámadásokról. Ugy ezt, valamint az évi jelentést a közgyűlés elfogadta s tudomásul vette. A tárgyszózat következő pontja az alapszabályok módosítása volt. Erre vonatkozólag úgy határozott a közgyűlés, hogy ennek tárgyalására egy rendkívüli közgyűlés lesz hivatal. Végül megválasztották a szövetségtanács elnökségét s tagjait, s az igazgatóság tisztúrták és az igazgatóság tagjait. A szövetségtanács elnöke lett herceg *Esterházy* Miklós, az igazgatóság elnöke lett *Balus* Árpád kir. tanácsos. A volt igazgatósági elnöknek, dr. *Herczegh* Mihály egyetemi tanárnak a szövetség körül kifejtett buzgó és odaadó működéséért dr. *Kerekes* György Elek főjegyző mondott a közgyűlés nevében köszönetet, sajnálkozását fejezte ki a felett, hogy *Herczegh* Mihály, akinek a szövetség megalakításában és vezetésében annyi előlülhetetlen érdeme van, most elnöki állásától visszalépett, dr. *Herczegh* Mihály viszont arra kérte a szövetség tagjait, hogy a jövőben is és odaadással igyekezzenek a szövetség céljait megvalósítani, *Zseny* József társelnök indítványára elhatározták azt is, hogy a szövetségtanács elnökének herceg *Esterházy* Miklósnak küldötték utján adják tudtára elnökké megválasztását. *Gyöngyösi* János min. tanácsos indítványára megválasztották még a szövetségtanács társelnökévé gróf *Szapáry* Pált.

— Olaszország néppessége. Rómából táviratozták, hogy az ideai népszámlálás eredménye szerint Olaszország lakossága 32,449,754 lélek. Ez az eredmény négy milliónyit szaporodást tüntet fel az 1881. évi népszámlálással szemben.

— Halálozás. Nagyváradon meghalt *Serényi* Gusztáv, Nagyvárad város főkapitánya 76 éves korában. Az elhunyt a szabadságnarabban a Lenkey-huszárokkal szökött haza Galiáciából. Tevékeny szerepe volt a háboruban; résztvett több csatában, majd Béhm tábornokkal és Kossuth Lajossal török földre menekült. Visszatérve a császári hadseregbe sorozták. Hi-

váltak csak az alkotmányos érában vállalt. A 48-as pártnak vezető embere volt. Temetése hétfőn lesz. Halála általános részvétet kelt.

— **Az arankóniai rendjel.** Párisban a napokban tartóztatta le a rendőrség *Laforge de Vintanoal* herceget, a szent Leo-rend nagymesterét. A nevezetes herceg szép hangzású nevét maga választotta s ugyan- csak a saját elhatározásából lett a Leo-rend nagymestere, melyet maga alapított s arra használta, hogy nagykereszteket, lovagkereszteket és rendjeleket bocsátott áruba. Ez a kalandor-történet egy nagyon kedvelt vígjátékírónak a következő történetet jut-tja eszébe:

— Fiatal ember voltam még, sikereim elősar-nokában. Egy napon meglátogatt az egyik párisi szin-ház rendezője is így szól hozzám: Nem akarna va-lami rendjelet? En természetesen csak a becsületrend szalagjára gondoltam s igenlő feleletet adtam.

— Talán lovagrendet vagy a tisztí nagykeresz-tet óhajta?

— A lovagrendet elébb, azután a becsületrendet — feleltem.

— Hm — felelt a rendező. E pillanatban csak az arankóniai vaskorona-rendet ajánlhatom föl önnek. Nagy szolgálatot tette nekem, ha ellögné ezt a rendjelet. Sokáig tartózkodtam Arankóniában s az új király evvel a rendjellel tüntetett ki. Most ötven frankra van szükségem s ezért az összegért ziviesen átadom önnek.

— Jól van — feleltem én. Megveszem. Kifizet-tem az ötven frankot s este nagy ünnepélyességgel adtam át házigazdánknak, mondván hogy ezt az aran-kóniai király küldi neki azért, mert olyan jól bánik a lakóival.

A házigazdám furcsán nézett rám, de úgy lát-szik, mégis megértette a célzást s a rendjel fejébe végre egy jól lüthető kályhát állított a szobámba. Hetek óta nem fűthettem s most az arankóniai rendjel megmentelt a megfagyástól.

— **Világjáró riporter.** A *Matin* című nagy párisi lap elhatározta, hogy lefőzi mindazokat az utazókat, akik eddig körülutazták a világot. Meg akarja állapítani, hogy a modern közlekedés minden eszközünek igénybevételével s kellő pénzzel fölszerelve hány nap alatt lehet leghamarabb körülutazni a világot. E cél-ból már a legközelebbi napokban utnak indítja Gaston *Stiegler* nevű munkatársát, aki a legügyesebb párisi riporterek egyike.

— **Pénzhamisító uri banda.** Ismét egy pénzhami-sító bandát fedezett fel a marosludasi csendőrség a vármegye mezősegi járásában. Ebben a bandában *görög-katolikus papok és tanítók, továbbá gazdatisztek* a főkomposok, akik ötkoronásokat és egyfórintosokat gyártottak. Az elfogottak egyike, *Deák Gyula* m-tóháti görög-katolikus pap már régóta gyanus volt a csendőrök előtt. Elfogtatása után bevallotta, hogy ő a hírhedt *Gaspáridesz* Viktorral szövetkezve, egy buda-pesti cégtől hamis pénz készítésére szükséges anya-gót rendeltek meg. *Deáknál* a motozás alkalmával két darab hamis ötkoronás pénzdarabot és 27 darab betűzőt találtak. *Deák* vallomása alapján a csendőrök kihall-gatták *Vilása* Vazul mezőbodonai görög-katolikus papot és *Pap János* görög katolikus tanítót. *Vilása* azt vallotta, hogy a betűzőt ő rendelte a felesége nevére, rendelt továbbá egy kilogramm ezüst masszát és e-zeket februárban 101 koronáért váltotta ki a mezőházi postán. *Vilásán* szintén tudott a dologról, de tagadja hogy pénzt hamisított. A betűzővel könyvek sarkát akarta megbetűzni, de mert nem sikerült, hát a sárba dobta. Az ezüst masszából gyertyatartót akart önteni, de mert ehhez sem értett, az ezüstöt eladta Maros-vásárhelyen 60 koronáért. *Pap János* tanító szintén beismerte a bűnrészeséget. A hamisításban bűnrészes még egy kis-sármási zsidó boltos is. Erős gyanu alapján elfogták még *Szigeti Péter* gazdatisztet is, akinek Tordán levő lakásán 56 darab hamis egy fórintost találtak. *Szigeti Péter* is bevallotta bűnrészeséget.

— **Halálos veszekedés.** *Hajdu János* 18 eszten-dős és *Zrunyik István* 15 eszten-dős suhanok *Láng József*nének a Csalogány-utca 49. szám alatt lévő hentesüzletében voltak alkalmazva. Ma délután mind a kettő az udvaron dolgoztak s munkaközben valami fölött összeszólalkoztak. Ennek az lett a vége, hogy *Zrunyik* egy nagy henteskést vágott *Hajduhoz* s a kés elvágta a szerencsétlen inas alsó lábszárán a csuklót. *Hajdu* összeesett s a mentőket hívták hozzá, akik a Szent János-kórházba vitték. Itt az orvosok mindent elkövettek, hogy életben tartásuk, de a boldogtalan pár óra alatt meghalt. *Zrunyik Istvánt* letartóztatta a rendőrség.

— **Gyilkosság a korosmában.** *Bartloman Mihály* 36 éves tót napszamos az éjszaka a Főthi-ut és Csángó-utca sarkán levő kis korosmában mulatott két társával, *Spáczek János* kocsisal és *Szabados András* napszamosal. Nóta is volt, bor is volt bőven, csak a muzsikaszó hiányzott. Eszrevette *Bartloman*, hogy a szomszéd asztalnál vacsorázik *Balázs Flóris* cigány-primás. Átszölt hát neki:

— Huzz egy nótát more!
Balázs huzott is volna, de szerette volna tudni a nóta árát.

— Hát mit fizet, ha huzom.
— Egy krajcárt, vágta ki helyükén a napszamos. *Balázs* nótaja azonban drágább és így *Bartloman* nem mulathatót hegedészszónál. Ez annyira elkeserítette, hogy az utcán bioskálól leste a cigányt. Amint kilé- pett *Balázs* a csárdából, rátámadt a napszamos, de a cigány sem volt rest és úgy vágta fejbe *Bartloman*t, hogy berepedt a koponyája. Spáczek és Szabados is a cigány pártjára állt és az általános verekedésben valamelyikük elmesztette *Bartloman* ütőerét, aki össze- roskadt és pár pillanat alatt elvérzett. A három gyil-kost pedig *Tóth János* rengőfogalmazó a kihallgatás után letartóztatta.

(x) **Elsőrendű,** a fővárosban és az országban elismert műtőmer *Kossák József* cs. és kir. ud. fény- képzése, *Kossuth Lajos*-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejártnál.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

(x) **Török A. és Társa szerencsebankházát** ajánljuk, legnagyobb osztálysorsjáték detail-üzlet, Budapest, Váci-körút 4/g.

(x) **Osztálysorsjegy-érdekelteknek.** A Nemzeti pénzváltó részvénytársaság az ország legnagyobb osz-tálysorsjegy-elárúsító helye, üzletkörének nagy kiter-jedésénél fogva leginkább képes a sorsjegyvásárló közönségnek minden irányban előnyöket és teljes biz-tonyságot nyújtani. E társaság cégnyomásával ellátott eredeti sorsjegyek tulajdonosának tehát az előzőeken lebonnyoltás már eleve biztosítva van. Ga az intézet sorsjegyei nem közvetlenül annak pénztáránál (Buda-pest, Gizella-tér, Haas-palota) szerezhetek be úgy tessék mindig a "Nemzeti" felülbélyegzésével ellátott sorsjegyet kermi.

SZINHÁZ. ZENE.

— **Hírek a Nemzeti Színházról.** Szerdán, e hó 22-én hosszabb pihentetés után színrekerül *Az agy-legények*, Sardou ötfelvonásos vígjátéka. Antoinette szerepében *Liget* Juliskával. — *A bor*, mely az előre-baladot szombaton is állandóan zsufozt házat vonz, e héten kétszer is szerepel a műsorban még pedig ked-den, e hó 21-én és pénteken, e hó 24-én. — Pümkösd vasárnapján az *Ember tragédiája* kerül színre. Madách remek művének ez lesz az utolsó előadása ebben a színházi évadban. Pümkösd hétfőjén *Prý Pál* adják. — A színház legközelebb feleleveníti, csaknem egé- szen új szereposztással *Sardou* évek óta nem adott vígjátékát: *A jó falusiakat*. E klasszikus számba menő vígjáték repriméit az igazgatóság a jövő hét szombat-jára, június elsejére tűzte ki.

— **A Magyar Királyi Opera orosz vendégei.** A pétérvári udvari operaház ballejtének ama tagjai, kik társasággá alakulva *Petipa* Mária vezetése alatt művészi körútra keltek, e hónap 22-ikén érkeznek Budapestre s szombaton, 25-ikén kezdik meg néhány eszére terjedő vendégzereplésüket. A társaság tagjai a következők:

Petipa Mária első magántáncosnő, *Mosszolova* Vera magántáncosnő, *Makarova* Vasziilova, *Konyecska*, *Cser-naszka* kartáncosnők. — *Legat* Sergius első magántáncos és mimikus, *Obuhoff*, *Fokine* magántáncosok, *Bulgakoff* mi-mikus, *Kazloff*, *Gavlikofszky*, *Trudoff* táncosok, *Cecchetti* balletmester és rendező, *Konstantinoff* karmester.

A társulat önálló ballejtet és táncgyelegeket fog előadni. Azt a műsort, amelyben a társulat már vendégzerepelt egy ízben a Magyar Királyi Operában, felfrissítették három új ballettel s a táncgyelegekbe sok új számot illesztettek be.

— **Az országos tanuló-ifjúsága a Népszínházban.** Országos tornaversenye lesz a tanuló-ifjúságnak Bu-dapesten a pümkösd hétfőjén. Ez alkalomra az ország minden részéből 84 iskolából 2031 tanuló ér-kezik Budapestre 235 kísérő tanárral. Minthogy az ifjak 24-ikétől a hónap végéig maradnak Budapestben, hogy megismerkedjenek a főváros nevezetességeivel és szabad estéiket színházlátogatásra is felhasználják: a Népszínház igazgatósága gondoskodott róla, hogy pénkre kitűzőt premierjén kívül olyan műsorra legy-en a színháznak, hogy az ifjúság házonnal látogathassa az előadásokat. Így hűtőre a *Piros bugyellárist* tűzte ki *Blaha* Lujza asszonyval, ki jöllehet, már szabadságon van, örömmel vállalkozott arra, hogy husvét hétfőjén az ország ifjúsága előtt egyik legkitűnőbb szerepében bemutatkozzék. A Népszínház igazgatósága az ifjúság vezetőségének az egész időre korlátlan számban feláru jegeket bocsát rendelkezé-sére a színháznak bármily rangu helyére.

— **A Népszínház bemutatója.** A Népszínházban pénteken, e hónap 24-ikén kerül először színre Edmond *Audran* operetteje, a *Kölesönkört völgyégy*, melynek szö-vegét *Ordonneau* írta és *Makai* Emil fordította. Az új-donság szereposztása a következő:

Rose — *Hegyi* Aranka, *Philomèle* — *Krecsányi* Sa-rolda, *Madelon* — *Harmath* Ilona, *Frivolet* — *Bojár* Teruska, *Marcel* — *Kákolnai* Irén, *Lise* — *Dellin*, *Rigaud* — *Kovács* Mihály, *Octave* — *Raskó* Géza, *Jean* Bernard — *Szirmai* Imre, *Benoit* — *Tollagi* Adolf, *Zéphirin* — *Szerdahelyi* Ferenc.

— **Hírek a M. kir. Operából.** A M. kir. Operá-ban ezen a héten kedden a *zsidóné* kerül előadásra. — Csütörtökön *Arnoldson* Sigríd a *Lakmé* címszere-pében folytatja vendégzereplését — Szombaton a szentpétervári udvari opera ballejtének tagjai kezdik meg vendégzereplésüket *A táncosnő utikalandja*. — Pümkösd vasárnapján *Arnoldson* Sigríd vendég-elép-tével *A tóvölgy* nő kerül színre; pümkösd hétfőjén pe-dig az orosz ballet folytatja vendégzereplését a *Graziosa* és *Pagnita* ballejtet és táncgyeveg elő-adásával.

— **Angolok a Vígsházban.** Az angol operett-társulatról, amely kedtől fogva vendége lesz a Vígsházban, érdekesnek tartunk egy pár titmitást feljegyezni. A társulat vendégzereplé-sének az az intim kis története, hogy Londonban most egy új operett-színház, az *Imperial Theatre* épül, amelyet május 15-ikén akartak megnyitni. A színház azonban csak július 1-jére készül el teljesen s így a színház igazgatója, *Mc. Lellan*, a színház megnyitására terjedő időt európai körúton tölti társulataival. Ennek a kör-útnak az első állomása Budapest. A társulat hatvan tagból áll, akik közt huszonnégy szolista van. Ezek az angol operett-színpad legjobb művészeiből vannak összeválogatva. A női karnak és a női táncsemély-zetnek husz tagja van; férfi-kardalos nincs több mint nyolc. Érdekessége az angol operett-társulatnak a nyolc „söhw-girl”, akik alatt angol operett-színpadok-nak a női kórúsnak azok a tagjai értendők, akiket a szem gyönyörködtetésére szerződtettek a színpadra. A *Mc. Lellan* társulatának nyolc „söhw-girl”-je csupa olyan angol szépség, amely diit az nyert különböző szépségversenyeken. A társulatnak különben két star-ja is van. Az egyik *Miss Julie Ring*, a másik *Miss Marie Dainton*. *Miss Ring* egy londoni külvárosi szin-padon kezdte színpadi karrierjét *Szép Heléna* előadí-sában, mint *Orestes*. Nem sokáig maradt azonban a külvárosi színház szerény kis csillaga, mert tehetsége és szépsége révén annyira feltűnt, hogy egy amerikai körútra szerződtették, amelyen éppen a *New-York szépe* szerepében aratot nagy diadalokat. Most heten- ket száz font (2500 korona) a fizetése. *Miss Marie Dainton*, aki nem több tizennyolc évesnél, kétszen ug-rott ki a színpadra, s mindjárt kezdettől fogva, a leg-zseniálisabb szubrett-tehetségek egyikének ismerték el. A *New-York szépe*ben *Fift* fogja játszani. A társu-latnak egy speciális érdekessége *Frank Lawton* „füty-tművész”, akinek számára a *NewYork szépe*ben a ná-lunk annyiszor ismert fütyty-zerepet írták.

— **Hírek a Magyar Színházról.** Budavára be-vételének torduló napján, kedden, a Magyar Színház előadja *Béthy* László és *Rakosi* Viktor hazafias alkalmi színdarabját, az *Aranylakodalmat*, amely már különben is huzamosabb idő óta nem szerepelt a műsorban. — A pümkösd hétfőjén alkalmából a Magyar Színház a *Gésákat* és a *postás fia* operetteket adja elő. Az előbbi pümkösdvasárnap este, az utóbbi pümkösdhétfőjén kerül előadásra.

— **A Cyrano de Bergerac szerzőjéről.** Edmond *Rostand*, a *Cyrano de Bergerac* szerzője teljesen felépült hónapig tartott komoly betegségből és viss- aért *Párisba*. A napokban megátogatott egy színházi előadást s egy párisi újság dolgozóitársa rögtön meg-intervjuolta. *Camban* ahol hónapokon át üdült, *Rostand* semmit sem dolgozott, csak leiben tervezte darabait.

— Ha a tollat a kezembe veszem, — mondta *Rostand*, — akkor a darab már kétszen is van.

Ez idő szerint két darab foglalkoztatja a *Cyrano szerzőjét*. A *Le Theatre*, amelyről már volt szó az újságokban s egy szerelmi dráma, amelynek még nincs címe. A *Le Theatre* négy-öt felvonásos verses dráma lesz, amelynek hőszerepe *Sarah Bernhardt*-nak készül s nagyon sok személyt szerepeltet. A darab esze-leménye egészen modern eselszövés körül írog s hátterét a színházi élet adja egész részletességében. Azokhoz a darabokhoz, amelyek a színházi éle-tet rajzolják, *Rostand* darabjának nem lesz semmiúgy hasonlósága. A *Le Theatre* Coquehn számára egy komikus szerepet is tartalmaz. A szerelmi dráma szintén verses darab lesz de csak négy szereplő-vel. A két darab közül a *Le Theatre* fog előbb színre kerülni. Ezenkívül még egy harmadik, egészen kés darabja van *Rostandnak*, amelyről már szintén volt szó: *A szerelmesek háza*. Ez a *Theatre Francaisan* fog bemutatásra kerülni. Az újságról végül egy fényk célzást tett *Rostand* akadémiai jelöltiségére. A *Cyrano de Bergerac* szerzője nagyon meglepett arcot csinált s úgy tette mintha nem is tudná, hogy — pályázat az akadémiai tagságra.

— **Salvini határozása.** *Salvini* Tamás, a neves olasz tragikus, befejezte oroszországi vendégkörúrtát és Oszországba tért haza. A művész *Bécsben* is sze-tett volna fellépni, erde nem kapott színházat.

— **Új színház Bécsben.** Bécsben éppenséggel nem csökkent meg a színházépítés kedve ámbar-tor nem valami jól folyik a már megülő színházak sorsa. Tegnap nagy értekezlet tartottak Bécsben amelyben elhatározták, hogy új drámai színházat építenek, amelynek *Landstrasser Theater* lesz a neve. A színház kétszáz koronás részvényeken épül fel s építési költsé-gét másfél millió korona lesz. A színházban csakis fölőhelyek lesznek s ezerhatszáz nézőt fog befogadni. Az építés terveire pályázatot írnak ki.

— **Sudermann-darab Párisban.** *Sudermann*-nak *A becsület* című, magyar színpadokon is nagy sikert

aratott színműve, Párisban is színre kerül. A darab a Theatre-Antoineban kerül előadásra s az öreg Heinickét maga Antoine fogja játszani.

Tolstoj betöltött új drámája. Ismeretes, hogy Tolstoj Leo Egy holdtest címmel új drámát írt. A nagy orosz író e darabjának előadását, mint egy pétervári távirat jelenti, a cenzura betiltotta.

Az olasz nagykövetség és a prágai színház. A Neumann Angelo igazgatója alatt álló prágai opera e hónap elején Verdi-aktuszt kezdett, amelynek során az elhunyt nagy olasz mester jelentősebb dalműveit adja elő. Ebből az alkalomból gróf Nigra olasz nagykövet a következő táviratot intézte a prágai opera igazgatójához:

Mint Olaszország képviselője, büszke vagyok arra a fényes sikerre, melyet az olasz művészet Prágában aratott. Üdvözlétemet küldöm a művészeknek, akik a nagy Verdi dalműveit olyan méltóan interpretálják.

Wagner Cosima asszony levele. Wagner Rikhard özvegye, Cosima asszony a német birodalmi tanács tagjainhoz levelet intézett a napokban abból az alkalomból, hogy a birodalmi tanács a szellemi tulajdonjogról szóló törvénnyel foglalkozik. Wagner Rikhard örökösai eleinte azt óhajtották, hogy az elhunyt szerző műveinek előadási joga harminc esztendőre, amennyire most terjed, ötven esztendőre hosszabbíttassék meg. A német birodalmi gyűlés azonban a Wagner-örökösöknek ezt a kívánságát nem teljesítette. Cosima asszony most csak annyit kér, hogy legalább a Parsifal opera kizárólagos előadási jogát hagyják meg a bayreuthi színház számára 1913-ig. Wagner özvegye ennek a kérésének a támogatására az az érdekes adatot hozta fel levelében, hogy a Parsifal operának kizárólagos előadási jogának öt esztendőre való átengedéseért egy ízben már egy millió márkát ajánlottak a Wagner-örökösöknek, amit azonban nem fogadtak el.

Ma Fée. Ez a címe egy új négyfelvonásos vígjátékának, amelynek a párisi Odeon-színházban nagy sikere volt a napokban. A darabnak Weber és Soulié a szerzői.

Hangverseny a Telefon Hírmondóban. E héten három est hangversenyt rendez a Telefon Hírmondó. Ma hétfőn, szerdán és pénteken. A mai hangversenyen közreműködnek: Asztaller Irma, Lamberger Henriette és Liechtenstein Dóra úrnok, Balla Miklós, Dajka Balázs és Rónay Odón urak. A hangverseny keretében azonosítván Dreyfus öt év elemtől című most megjelent szenczációs könyvéből részleteket olvasat fel a Hírmondó. — A hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett hírek felolvasása következik, majd 10 órától 11-ig még cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke- és az Elite-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

MŰVÉSZET.

□ **Horvát Boldizsár szobra.** A szombathelyi Horvát Boldizsár-szoborbizottság a napokban ülést tartott, amelyen Ehen Gyula polgármester, a szoborbizottság elnöke előterjesztette, hogy Tóth István szobrász elkészült a szobor agyagmintájával. A polgármester a mintát Márkus József szobrászművész ípolgármesterrel együtt megsejmelte. Hogy a minta a kivitelre alkalmas-e, azt egy bizottság fogja megállapítani. A szobor összes költségei 6000 forintra rughnak, mely összegből már 5000 forint együtt van, a hátralévő 1000 forintot pedig hangverseny rendezése s a szobor kivitelzése alkalmával rendezendő ünnepély révén véli beszerezhetni a bizottság.

□ **Munkácsy szobra.** Hónapok óta gyűjti a Képzőművészeti Társulat a pénzt Munkácsy szobrára, de gyűjtése lassan folyik, mert a magyar közönség, amely Munkácsy életében oly szívesen ünnepelte a nagy mestert, holtá után, úgy látszik, megfélemedezik róla. Eddig a Múcsarnokba 29.640 korona folyt be a szoboralap javára, ami elégtelen összeg egy oly szobor kivitelére, amilyent Munkácsy érdemel. A Képzőművészeti Társulat most hazafiás bizalommal kéri a magyar közönséget: adakozzék a nagy művész szobra javára. Ezt a kérést bizonyára meghallgatja a művészetért lelkesülő közönség. Az adományok a Múcsarnok szerkesztőségéhez küldendők.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Petőfi-Társaság ülése.** A Petőfi-Társaság látogatott felolvasó ülést tartott ma délelőtt az Akadémia heti ülésében Bartók Lajos elnöke alatt.

Első felolvasó Hatala Péter volt, aki A fehér bárát és az utolsó nemzeti király című történeti rajzát mutatta be. Szerző Fráter Györgynek politikai szereplését tárgyalja, aki Zápolya Jánosnak akarta biztosítani a magyar koronát. Majd Torkos László olvasta fel három gyönyörű költeményét, a Babonás lettem, Év év után... és Bigófény címűeket. Az év év után első utófénye így hangzik:

Év év után száguld, rohan,
Uj-uj tűnő tavasszal,
Minden perc közelebb ragad
A sírhoz egy arasszal:
Szívem bár ép s lelkem, karom
A munkát bírja még,
Fülembé mégis egyre zúg:
Közél, közél a vég...

A közönség hosszas tapssal jutalmazta a szebb-nél szebb költeményeket.

Utolsó felolvasó Vértessy Arnold volt, aki humorban gazdag novelláját, a Drága csököst olvasta fel, a közönség állandó derültsége közben.

A felolvasó ülést zárt ülés követte, amelyen a tagok elhatározták, hogy a Társaságnak a jövő esztendőben beköszöntő 25 éves jubileuma alkalmával könyvkiadó-vállalatot létesítenek és megbízták az elnökséget és Szana Tamás főtitkárt, hogy a szünet utáni első ülés alkalmával részletes tervet terjeszzenek a Társaság elé.

□ **Az Akadémia összes ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia e hónap 20-án, hétfőn délután 5 órakor összes ülést tart, ugyanakkor tartja ülését a III-ik: matematikai és természettudományi osztálya is.

EGYESÜLETEK.

(Az Erdélyi Képző-Egyesület) budapesti osztályának választmányja megalakítása után, tegnap tartotta az első ülést. Dániel Gábor országgyűlési képviselő elnöklése mellett. Az ülésen a központképviseletében báró Feilitich Arthur elnök jelent meg. Az elnöki megnyitó után, dr. Polányi Zoltán titkár a választmány megalakulásáról és ügyrendéről tett jelentést, aztán a kirándulásokra vonatkozólag tett javaslatokat. A választmány elhatározta, hogy a kirándulások előmozdítása érdekében kérvényt intéz a kereskedelmiügyi miniszterhez, kedvezményes jegyek engedélyezéséért. Továbbá érintkezésbe lép a központ utján a kiránduló helyek tulajdonosaival, a kedvezmények tárgyában. A titkár aztán reierát a központ részéről rendezendő székely kongresszusról s a választmány elhatározta, hogy képviselje magát. Kimondotta még a választmány, hogy egy Budapesten leállítandó erdélyi házipari bazar érdekében érintkezésbe lép az illetékes fórumokkal.

(A magyar kertészeti egyesület) közgyűlése, amelyet a mai napra tüzték ki, elmaradt mert a tagok nem jelentek meg határozatra képes számban. Enich Gusztáv királyi udvari tanácsos, mint elnök, az új közgyűlést június 9-kére hívta össze.

(Az állatkerti társaság közgyűlése) Az állat-és növényhonosító társaság ma délelőtt 11 órakor tartotta rendezévi közgyűlést az állatkert tanácskozási terében dr. Balogh Sándor elnöke alatt. Az évi jelentés megemlékezésként arról, hogy már negyedszázada József királyi löherceg fővédője az állatkertnek s ez idő alatt minden tőren támogatta; a közgyűlés az igazgatóság indítványára háját és kös-önétet jegezőkönyvében is megörökítette. A jelentés érdekes összehasonlításokat tesz a külföld több állatkertével és ebből azt a következtetést vonja, hogy ami állatkertünk nem érdemi meg a kicsinyült senki részéről. A közgyűlés a jelentést és a számadásokat tudomásul vette és a felmentvényt megadta. Mátyus Arisztid indítványára Serak Károly igazgatónak ügybuzgó és lelkiismeretes működéséért köszönetet szavazott a közgyűlés. Kollai Gyula indítványára dr. Milassin Vilmos titkárnak is köszönetet szavaztak a jelentésben állított statisztikai adatok összeállításáért. Végül a választásokat ejtették meg. Elnök lett: Gelléri Szabó János, alelnökök: dr. Balogh Sándor és dr. Babarai Schweitzer Ottó, igazgatóválasztmányi tagok: Dezsényi József, Hirsch József Lajos és Schweiger Márton. Számvizsgálók: Lamby József, Madarassy Lajos és Tóth Árpád.

(A Magyarországi Tanitók Árvaházi Egyesülete) ez évi közgyűlést június 22-én, délután 6 órakor a Magyarországi Tanitók Árvaházában. (I. ker., Alkotás-utca 1.) tartja meg, melyre az egyesület elnöksége az egyesület tagjait és a tanító-árvák sorsa iránt érdeklődőket meghívja.

Nyitlér.

1000 esetleg 2000 korona honorarium

megfelelő állás követelménye, előfordul elegendő hosszú idő óta működő szervezet részére, csak legelőszörök bank vagy részvényvállalatokhoz. Szíves ajánlatok: K. P. 3081 címre Schwarz József hirdetői irodájába, Marokkai-utca. Legszigorubb titoktartás biztossága.

ÜVEGKÉSZLETEK a legolcsóbb és legfinomabb kivitelben minden ábrán.

TÜKROK velencei, francia és angol kivitelben, faira, kandelabó félsz és tolette alatt.

CSILLAROK üveg- és bronz kivitelben, villanyra és lógszessre.

Régi csillárok átalakítása.

GIERGLHENRIK

Budapest, IV., Váci-utca 12. Telefon 10-90.

(Az e rovat alatt közölteknek sem tartalmáért, sem alkájáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

*, **Labda-rugás.** Szép győzelmet aratott ma a Műegyetemi Football Club a Grazer Akademischer Sportvereinén 18:18. Annál impozánsabb a győzelem, miután csak a közelmúltban verték meg a gráciak a budapesti Athletikai Football-csapatot 5:1-re, valamint pár nap előtt a First Viennát hagyták helyben

7:1 ellenében. A gráciak a biztos győzelem reményével kezdtek a támadást, ámde a M. F. C. oly derekasan riposztírozott, hogy a vehemens támadás a G. A. Spv. részéről hamarosan óvatossá védekezésbe ment át, annál is inkább, mivel a magyarok veszedelmesen kezdték kapujukat ostromolni, s körülbelül 10 perc múlva meg is lett az első goal. Az első félidő azután a magyarok folytonos támadása és ostromlása között telik el, miközben néhány biztos lövést csak magyanehezen tudtak a gráciak megakadályozni.

A második félidőben husz perc mulik el minden különösebb esemény nélkül. Mindkét csapat támad s hol az egyik, hol a másik kapu előtt folyik a küzdelem s Boross kapus nem egyszer részesül zajos éljenzésben, mikor rendkívül ügyesen véd ki több biztosnak látszó goalt. A magyarok végre összeszedték magukat s szép passzozással belövik az első s pár pillanat múlva a második goalt. A gráciak elkecserevedve küzdenek s mindenáron el akarnak legalább egy goalt érni, ami sikerül is nekik azon az áron, hogy két magyar csatárt fellökve, ugyszólván benyomják a labdát a magyar kapuba. Ujabb felállás után a magyarok még egyszer leviszik és beadják a labdát, szép s nyugodt össz átétkkel érve el 4:1 eredményt a gráciak fölé. A magyar csapat minden egyes tagja kitűnő volt s önzetlen játékával elérte az idény eddigi legszebb diadalát.

* **Magyarok veresége Bécsben.** Ma délután volt a bécsi lootball-pályán előkelő s nagyszámú közönség jelenlétében a Cricketerrek mérkőzése a Budapesti Torna-Clubbal. A mérkőzés igen egyenetlen volt s 6:0 goalal végződött a bécsiek javára.

Tavaszi löversenyek.

— Kilencedik nap. —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 19.

A Király-díj napja sem volt külön a mainál, pedig ennek „csak“ az alagi díj, egy potom 30 000 koronás verseny volt a főszáma. A híres száznegyveszeres osztalék, úgy látszik, még mindig a levegőben van; a fogadási kedv óriási, a közönség, más évek alag díjához képest rengeteg módra megszaprodott, s ha ehhez hozzávésszük még azt is, hogy a napnak ideális nyári idő kedvezett, bátran konstatalhatjuk, hogy a maihoz hasonló eleven napja esztendőnkint csak egyszer-kétszer van a turfának.

Akik ma is 140-szeres osztalékot vártak, nem is nagyon csalatkoztak, mert az alagi díjat olyan lö nyerte meg, amelyre illet volna a totalizátornek legalább is 200-szoros pénzt fizetnie. De mert sok odakint az outsider-éhes ember, aki Ladon híres győzelme óta gutatlásra játszik, a totalizátor potom huszszoros pénzzel honorálta egy közönséges eladó versenylő győzelmét egyik legszebb tenyészversenyünkben.

A tudósok száználmas mosolylyal kísérték azokat a szerencsétlen, naiv sportembereket, akik egy Falb és Taral ellen játszani mernek; egy olyan lö ellen, mely a Király-díjban 5 kilo teherháránnyal győzedelmeskedett; akinek pedig Perlasz jutott az eszébe, mint az alag díj komoly várományosa s a Szemere dresszre helyezte el pénzét a totalizátoron, az minden jó értékü sportsmann szerint legalább is gondnoksgó érdemel. Perlasz ugyanis három eladó versenyben futtatta gazdjá, Szemere Miklós, s ha ezeket a kis versenyeket meg is nyerte, az alagi díjban éppen csak azért futtatták, hogy a nagy formában levő istálló színei képviselve legyenek benne. Maga Szemere Miklós Falbon volt engageálva a fogadásokban s ő lehetett legjobban megelégedve, amikor Falb a tavoszlópnál kőrtörve, Perlasz előrerontott s megnyerte az alagi díjat. Falb második a szintén nagy outsider Durban harmadik, míg a helyre erősen fogadott Eleget, Marathon és Ormód helyzetlenek.

Ladon győzelme nem keltett nagyobb szenzációt, mint a Perlaszé. Egy eladó lö, mely potom pénzen volt betéve eladóversenyekben, nyerjen egy alagi díjat! Ritkaság, hogy egy istálló ennyire tévedjen egy lö kvalitásában, mint ez esetben, ami eléggé kiviláglik abból is, hogy Perlaszt, mely ma legjogosabb aspiránsa lenne a nagy tenyészversenyeknek; pár héttel ezelőtt törölték a Derbyből.

Az outsider-barátokat nem igen elégitette ki az eredmény, mert a várt 140-szeres helyett csak 20-szoros volt Perlasz kvótája; de mutatja az is, hogyan elszaporodtak odakint a megadagodni vágyó contremineurök, hogy a Kerepesi-díjban Alihaachi nem egészen várt győzelmét csak 8-szoros pénzzel honorálták.

A kisebb futamok különben eéggé a papirhoz képpeset folytak le, annyira, hogy ha az alagi díj nem végződik vala ilyen szenzációval, akkor a bookmakerek a mai napot megint feleke betűkkel írják be kalendáriumjukba. Kalaposinas, Scharbe, Csall, Maculani és Ugyanasz mint erős favoritok indultak és a plungetek örömjajától kísérve, nyerték versenyüket. Csak a

Taral hívei jártak rosszul — pedig ilyenek sokan vannak — mivelhogy Falbon kívül *Keyvivel* és *Davensberggel* vett részt el biztosnak látszó versenyen.

A mai versenynap után különben még boldogabb dolgoknak látszik a Derby, melynek néhány komolyan látszótt várományosa most már egészen kiesett a számottevő crackek sorából.

It adjuk a mai eredményeket:

I. Handiőp. Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Péchy Andor *Scharbe-ja* (Taral) első, Vak Bottván (Adams) második, Maronioness (Sands) harmadik; futott még: Timár, Viveur és Különc. Totalizátor: 10: 21; helyrefogadás: I. 50: 70, II. 50: 88.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Szemere Miklós *Kalapos inas-a* (Imre) első, Kicsoda (Bogovits) második, Barbara (Nagy) harmadik; futott még: Berta, Schweine-Baron, Manilla és Ika. Totalizátor: 10: 18; helyrefogadás: I. 50: 70, II. 50: 160, III. 50: 130.

III. Alagi díj. Távolság 2000 méter. Díj 30.000 korona az elsőnek, 5000 korona a másodiknak, 3000 korona a harmadiknak. Szemere Miklós *Periassa* (Cleminson) első, Falb (Taral) második, Durban (Barck) harmadik. Azután: Ormód, Marathon, Eleget és Jubilee. Íélet: 1 hoszzsal küzdelem után nyerve 5 hoszzsal harmadik. Totalizátor: 10: 203. Helyrefogadások: I. 50: 144, II. 50: 72, III. 50: 132.

IV. Kerepest-díj. Távolság 1600 méter. Díj 3000 korona. Báró Springer Gusztáv *Alilhachja* (Gray) első, Huszár (Dogget) második, Kegyi (Taral) harmadik. Azután: Ada, Harkaway, Rapara. Totalizátor: 10: 87. Helyrefogadások: I. 50: 142, II. 50: 414.

V. Főthi-Handiőp. Távolság 1800 méter. Díj 4000 korona. Szemere M. *Maoultánja* (Cleminson) első, Davensberg (Taral) második, Izrie (Finán) harmadik, futott még: Lili, Paraphuie, Kozmaöcsöse, Kalauer, Honleány, Akárhogy és Allegro. Totalizátor: 10: 41. Helyrefogadások: I. 50: 80, II. 50: 90, III. 50: 152.

VI. Nyeretlen kétévessék eladóversenye. Távolság 1100 méter. Díj 2000 korona. Schossberger L. *Ugyanaza* (Huxtable R.) első, Fuss (Hamilton) második, Wasserer (Adams) harmadik, azután: Mine d'or, Cartell II., No-good, Kindus, Xantippe, Aventure, Isabey és Orchidéa. Totalizátor: 10: 42. Helyrefogadások: I. 50: 98, II. 50: 166, III. 50: 86.

VII. Nyeretlen kétévessék versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Blaskovich Elemér *Csattja* (Black) első, Lucie (Adams) második, Clavigo (Wilton) harmadik, azután Times, Menykö. Kezdő. Totalizátor: 10: 21. Helyrefogadások: I. 50: 70 és II. 50: 82.

TÁVIRATOK.

Bilbao, május 19. A választás alkalmából egy szocialista választás és egy kormánypartii között civódásra került a dolog, amelynek folyamán a szocialistát megölték. Puenteból is jelentenek egy emberöltést.

Páris, május 19. A Havas-ügynökség kommunikéje szerint a Tangerba érkezett Pothuan és Du Chayla cirkálóhajóknak Marokkóban ninos már missziójuk, mint hogy a Pouzet-ügyre vonatkozó francia felszólalásokat támogassák és azoknak gyors elintézését keresztülvigyké.

A cár születésnapja.

Bécs, május 19. A cár születésnapja alkalmából délelőtt az orosz templomban ünnepes istentisztelet volt, melyen báró Budberg nagykövetségi tanácsos ügyvivő, a nagykövetség személyzete és az orosz gyarmat tagjai voltak jelen.

A hágai konferencia emlékére.

Hága, május 19. Tegnap este az 1899-iki hágai békekonferencia megnyitásának emlékére az általános lefegyverzés érdekében alakult női liga és a békeliga gyűlést tartottak, amelyen a miniszterek és a békekonferencián annak idején résztvevő megbízottak is jelen voltak. *De Beaufort* külügyminiszter megnyitotta a gyűlést és kiemelte annak fontosságát, valamint a választott bírói hivatal felállításának jelentőségét. Több szónok beszédében a népek békéjének eszméjét hangoztatta. *Niklós* cárhoz és *Vilma* királynéhoz hódoló táviratokat intéztek.

A kínai bonyodalom.

Páris, május 19. A Havas-ügynökség jelenté Pekingből: *Pichon* francia követ ma elutazott. A diplomáciai kar, gróf *Waldersee* a külön-

böző nemzetek tábornokaival és tisztjeivel, Csing herceg és Lihungosang a pályaudvaron bucsuztak el tőle. Az összeköttetés Peking és Shanghai közt teljesen biztosítva van.

Pétervár, május 19. Miklós cár az orosz csapatoknak a kínai hadműveletekben való részvételének emlékére érmet alapított.

Pétervár, május 19. *Alekszejev* altengernagyot a Kvantung területen levő csapatok parancsnokáé tőhadségdélő nevezték ki. A „Bohr Korejez” és „Giliak” ágyúszázadokat a takui erődök bevételénél tett kitünő szolgálataikért a György-rend szalagján lógó ezüst jelzőkürtökkel tüntették ki.

Yokohama, május 19. (Reuter.) Söuli jelentések szerint a koreai kormány 450 acre földet adott bérbé Japannak egy Masampóban létesítendő telepítvény céljaira. Ugyanezt a területet már előbb Oroszország kívánta.

A délafrikai háború.

Standerton, május 19. A boerok *Armstrong* és *Ermel* közti Bullock tábornok seregét háromszor megtámadták. A boeroknak egy 12 fontos ágyújuk, 2 ponponlövegük és egy Maxim-ágyújuk volt, amelyekel nem sikerült tőlük elvenni. Végül a boerok *Ermel*ön át *Karolina* felé vonultak. Botha Lajos e hó 15-ikén elhagyta *Ermel*öt a helyőrséggel és tisztjeivel együtt és kelet felé vonult. Bullock tábornok erre *Ermel* lakosságát küzte a városból. Alig hogy az angol csapatok elhagyták a várost, a boerok ismét felbukkantak és átkutaták a várost oly burghereket keresvén, akik netán megadták magukat. *Elliot* tábornok e hét folyamán 4000 lovat, marhát és sok boer családot küldött *Standerton*ba.

Közgazdasági távirat.

New-York, május 18. A múlt héten 2,448,841 dollár aranyat vittek ki, ebből 1,997,841 dollár Párisba, 450,000 dollár Hollandba, továbbá 617,485 dollár ezüstöt, ebből 618,485 dollár Londonba.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Iparegyesület közgyűlése. Az Országos Iparegyesület ma tartotta meg az évi rendes közgyűlését, amely nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében ünnepi hangulatban folyt le. A kereskedelmi kormányt *Szterényi* miniszteri tanácsos képviselte. Az évi jelentést, mely hűségeen beszámolt az elmúlt év ipari törekvéseiről is, tudomásul vették és az egyesület díszérmeinek és jutalmainak kiosztására került a sor. A kitüntettek majd mindnyájan jelen voltak és gróf *Zichy* Jenő nyújtotta át nekik néhány barátságos szó kíséretében a kitüntetések. Összesen huszonegy gyáros és iparos és hatvankilenc munkás részesült kitüntetésben. Azután a Szabóky-alapítvány ez évre esedékes kamatait, tíz darab aranyat adták át *Arkens* Károly sűcsösszegednek és a *Putner-féle* ösztöndíjat, 5-5 aranyat, *Preisner* Antal könyvkötősszegednek és *Radnai* Mihály betűszedőnek.

Az egyesület tagjai nevében ezután *Krausz* Lajos köszönetét fejezte ki *Zichy* Jenő grófnak, az egyesület elnökének, hogy amióta ázsiai utjáról hazatért, fáradhatatlan buzgalommal dolgozik a magyar ipar érdekében. Gróf *Zichy* köszönetet mondván a megemlékezésért, *Mattekovics* és *Gelléri* munkálkodását dicsérte ékes szavakkal. *Gelléri* Mór szólalt fel most, hogy megemlékeznek a hazai ipar egy derék előharcosáról, a nyolcvan éves gümöri *Szontágh* Pálról, akinek huszonöt éves munkálkodása alkalmából díszes albumot adott át. *Szontágh* köszönetet mondott a megismerésért és ezzel véget ért a közgyűlés.

A Budapesti Mészáros-Ipartestület ma délután rmdnkivüli közgyűlést tartott, *Varga* István ipartestületi elnök vezetése mellett. Előterjesztésre került a *börégszűlés* újjászervezése ügyében kiküldött bizottság jelentése. Ezzel kapcsolatban *Schubert* Sándor bejelenté, hogy a volt hitesbizottsághoz csak hatan csatlakoztak az ujjonnan fölkérték közül. Ezek egyhangulag arra a megállapodásra jutottak, hogy a *börégszűlést* újra csak a *bécsiekhez* való csatlakozással lehet

megalakítani. A kiküldöttek, valamint az új bizottsági tagok ezt javasolják. Mielőtt szavazatra került volna a dolog, az elnök *Varga* István tiltakozott az ellen a hírlapi támadás ellen, hogy a mészáros ipartestület s annak az elnöke az értékesítés dolgában, kifelé gravitál s nem a hazai kereskedelmet pártolja.

A közgyűlés ezután egyhangulag elfogadta a bécsiekhez való csatlakozásra vonatkozó javaslatot s a végrehajtóbizottság két új tagjúl megválasztotta *Csillag* Bernátot és *Sitavóhli* Józsefet. A közgyűlés aztán egyhangulag kimondotta, hogy *egyelőre 16 hónapra kivánja a bécsiekkel továbbra is megkötni a szerződést*, úgy azonban, hogy ha ez a bécsieknél akadályba ütköznék, a szerződés három évre is megkötethet. A meghatalmazást milderre a közgyűlés megadta a végrehajtóbizottságnak.

Majd a kiküldött hitesbizottság előterjesztette a tervezett faggyú-gyár költségvetését. E szerint, ha csak az elsődleges faggyú-termékekre (premier jus) kívánják a gyárt berendezni, akkor a költség 27,520 korona lenne, ha pedig margarín gyártásra is, a költség 21,900 koronával emelkedik, tehát együttesen 49,420 korona szükséges; az épületek költsége 20—24,000 korona. Tenát az összes kiadás 70—74,000 korona. A hites bizottság javasolja, hogy — ha az ipartestület tényleg létesíteni akarja a faggyú-olvasztót — szavazzon meg erre a céra kerek számban 80,000 koronát.

A közgyűlés mindezekhez hozzájárult, azzal, hogy a közgyűlési határozat végrehajtásával az előjáróságot bízza meg; a tervezet nyilvános pályázatot hirdetnek.

A rutének gyümölcstermelése érdekében. Az okserüi gyümölcstermelésnek a rutének által lakott vidékeken való fejlesztése és egyöntetüvé tétele érdekében e hó 20-án Munkácsen értekezletet hívott össze *Daranyi* földmívelésügyi miniszter és arra képviselőtében *Molnár* István országos gyümölcsészeti kormánybiztos küldte ki.

Borértékesítési szövetkezetek. A zemplénvármegyei gazdasági egyesületi szöleszeti szakosztálya dr. *Láczay* László elnökkel alatt *Sátoralja-Uj* helyen értekezletet tartott, amelyen a borértékesítési kérdéseket vitatták meg. Az értekezlet, melyen Szinyvei Merse István orszórszági gazdasági tudósító is jelen volt, kimondotta, hogy a *borértékesítési szövetkezetek* Tokaj-Hegyaján megalapítják. Egyszersmind elhatározta az értekezlet, hogy a tokaj-hegyajai borok biztosítása érdekében telir a földmívelésügyi miniszterhez lépéseket tesz a külföldi gőcpontokon, bodegák felállítására és szabadalmat kér a gönci hordó forgalomba hozatalára.

Napirend.

Naplór. Hétfő, május 20. — Római katolikus: Szt. Bernard. — Protestáns: Bernardin. — Görög-ország: (május 7.) Sz. í megy. — Zsidó: Sivan 2. — Nap két: 4 óra 1 percek. — Nyugszik 7 óra 19 percek. — Hold két: delelőt 6 óra 3 percek. — Nyugszik: delután 9 óra 45 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. **Nemzeti Múzeum.** Természettörténi tár Csillag-utca 15. sz. a. nyitva van délelőtt 9 órától; déután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépő; mellett tekinthetők meg.

Nemzeti Szalon képkiváltása délelőtt 9 órától este 7-ig. Belépő 50 fillér.

Istvánffy Gyula festőművész képkiváltása az *Andrássy*-uti Belle-Vue-épületben reggel 9 órától este 6 óráig. Dytalanul.

A magyar nők képzőművészeti és iparkiváltása az iparcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától este 6-ig. Belépő 50 fillér.

Tavaszi nemzetközi kiállítás a városigeti *Múcsarnokban*. Nyitva április 15-től június 15-ig d. e. 9 órától esti 6 óráig. Csütörtökön 6-tól 11-ig sétahangverseny.

Országos Keptár az Akadémiában zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és d. u. 2—5-ig.

Mesőgazdasági múzeum zárva.

Földtani intézet múzeuma zárva.

Közeledési Múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig, d. n. 3—5-ig.

As Akadémia Goethe-szobája nyitva d. e. 10—12-ig.

Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva déután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Iparművészeti Múzeum és iskola könyvtára zárva.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépő 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től déután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arányosait is eszközöl) a városigeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és déután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központi üzletvezetőssége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Huzás már május 22-én. **Magy. kir. osztálysorsjáték.**

Sorsjegyek az I. osztályhoz kaphatók.

1/1 sorsjegy ára	12.— korona.
1/2 " " "	6.— " "
1/4 " " "	3.— " "
1/8 " " "	1.50 " "

Pontos kiszolgálás!

Megrendelések legcélszerűbben postautalványon eszközöltenek.

Mercurbank

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 37.

M. KIR. OPERAHÁZ. Hétfő, 1901. május hó 20-án. Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. május hó 20-án. A bölcsek.

Színmű 3 felvonásban. Irt. Brix. Fordította: Gábor Ignic. Személyek: Marsanne, Vizvári, Chantrel, Mihályi... Kézde 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. május hó 20-án. Az izomfiak.

Enekes bohózat 3 felvonásban. Irt. Zboray Aladár. Zenejét szerzette Zboray Ábris. Személyek: Erős Arthur, Kunosi Oromfi, Fűredi... Kézde 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. május hó 20-án. Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. május hó 20-án. Mézesetek.

Enekes bohózat 3 felvonásban. Irt. Fontanes. Fordította Sas Ede. Zenejét összeállította Barna Izso. Személyek: Gróf Viharos, Szirmai Dupontné, Krecsányi... Kézde 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. május hó 20-án. A tánc.

Irt. Pekár Gyula. Zenejét feldolgozta: Kern Aurél. Kézde 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. május hó 20-án. A székimondó asszonyság.

Színmű 4 felvonásban. Irt. Sardon Viktor. Fordították Fái és Makó. Kézde 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR. Hétfő, 1901. május hó 20-án. A dolovai nábob leánya.

Színmű 3 felvonásban. Irt. Herczeg Ferenc. Kézde 7 órakor.

ÖS-BUDAVÁRA. Ma tündéres kiállítás mellett nagyszerű Varieté-műsor.

A „Follies Caprice“ vendégjátéka BEN-ALI-BEY. Amerikai scating-rink. Színes villamos vizesés. Pompás új sétaterek. Belépődíj 60 fillér.

Szabadalom. Magyar Hites Szabadalmi Ugyvivők Testülete. Bernauer Zsigmond (Dr. Szilasi és Bernauer) VII., Kerepesi-ut 32. Bőlcsek... A testület tagjai: VII. Erzsébet-körút 13. Neufeld Armin VIII., József-körút 8. sz. Schön Fülöp (Schön E.) VII., Erzsébet-körút 19. Dr. Szilasi Jakab (Dr. Szilasi és Bernauer VII., Kerepesi-ut 32.

Somossy-Mulató (Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató. Pénztáryitás 7-kor. Kézde 8-kor. Csak 15 napig! Csak 15 napig! Az új szenzációs műsor! Mlle Carmen Ruiz francia és spanyol Varieté-díva. Will Mora's Krasucky ur nyújtóművészek. A zongorán játszó kutya Frachtl-féle kutyadomtás. Armin Kütke és József új színházi parodiával. AMON, előképeivel énekel. Ugyint az összes nagyszerű művészek. Nyáriidény helyérek: Proscenium pályán I. Ugyanz II. em. I. sor frt 1.50... Kézde 8-kor.

Az utmutató. Az utmutató nélkül, ha legpompásabb órák is van, az elmes szerkezet mitem ér. Épp így nem ér semmit a legtelésben kiköcsödött játékterv sem — ha az osztályosjegyet nem a Hecht-bankháznál vásároljuk, mert az osztályosjegyet nyerni akarunk és erre a legnagyobb valószínűség a Hecht-bankháznál van — ahol már több millió korona értékű nyereményeket nyertek a bankház szerencsés vendői.

Félszázad óta kitünőnek elismert. Arany érem Dr. SICHULTZKY-féle Arany érem Paris-London. Pécés-Temesvá. Arckenöcs és mozdóvíz. Ezen készítmények ajánló levélét azoknak félszázad óta mindennemű betegségeiket és bármilyen betegségüket kezelik.

JOLIESSANTE-CRÈME bőrfinomító és széplő-szer. Kifűrés hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások és kitűzők eltávolítására. Egy üveg ára 3 kor. 10 fillér.

JOLIESSANTE-PUDER fehér, rózsás és sárga színben. Kiváló finomsága miatt ajánlott leginkább. — Az arcra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 korona 60 fillér, egy kis doboz 1 korona.

JOLIESSANTE-FOGPOR legelőszűrebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásnak és bűzűdésnek eltávolításra, megelőzésre, a mely által egyáltalán a foghúsról a legteljesebb mértékig győztes. Egy doboz ára 1 korona.

JOLIESSANTE-SZAPPAN már kellemes illatúval fogva is a legkedveltebb tolett-szappan. A bőrt finom és simává teszi, valamint előmozdítja a személt annak friss, üde kinézetét. Kivánat. mintadarabok ingyen küldetnek. Egy darab ára 80 fillér.

HAJ-RESTORER biztos szer a megőszült haj eredeti természetes színének visszaállítására, 1 üveg 2 korona.

Kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. Bpestben: Török J. gyógyszerész, Király-utca 12.

LUSER L.-féle TURISTA-TAPASZ. Biztonság és gyorsan ható szer. Számos és a haj, valamint a székletképződés, továbbá mindenféle bőrbetegségekre, különösen a bőrgyógyászatban. Középponti szék raktár: SCHWENK L. gyógyszer. MEIDL-UD-ÜEGS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás meg van adva a csomagoláson, vagy a csomagoláson, vagy a csomagoláson, vagy a csomagoláson.

Középponti szék raktár: SCHWENK L. gyógyszer. MEIDL-UD-ÜEGS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás meg van adva a csomagoláson, vagy a csomagoláson, vagy a csomagoláson, vagy a csomagoláson.

LUSER L.-féle TURISTA-TAPASZ. Biztonság és gyorsan ható szer. Számos és a haj, valamint a székletképződés, továbbá mindenféle bőrbetegségekre, különösen a bőrgyógyászatban. Középponti szék raktár: SCHWENK L. gyógyszer. MEIDL-UD-ÜEGS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás meg van adva a csomagoláson, vagy a csomagoláson, vagy a csomagoláson, vagy a csomagoláson.

Elégedetlenség lehetetlen! Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik. Felöltő 9 frt, kammgarn-öltöny 14 frt, havelock egész gallérral 9 frt. Mind tisztá gyapjából. Rothberger Jakab és sz. és kir. udvari ruha-szállító Budapest, Váci-utca 6. szám.

45 kr. egy könnyű, elegáns szalmakalap, finomabb 65 krajcár, sőt 75 kr. Ismétlődőknak áruengedély. KERTÉSZ PÁL kalap- és uridivat raktára. Budapest, Kerepesi-ut 44. Népszínházal szemben.

Tavaszi és nyári évad 1901. Valódi brünni szövetek. Egy 3-10 méter hosszú szelvény, elegendő teljes férföltözetre (kabát, mellény, 3-65 frt legfinomabb, 10.- frt legeslegfinomabb) gyap- jából. Egy szelvény: szalon-öltönyhöz 10.- frt-ért, valamint felöltő-szövetet, turista-öltényt, legfinomabb kammargarnat szállít gyári árakon a legjobb hírnevűnk és szelvények elismert posztó gyártáraktól. Siegel-Imhof Brünben. Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk. A magánvevőknek, a szöveteket közvetlenül a fontólégnél a gyár székelyén megrendeli, előnytel jelentékenyek.

Magántisztviseelő-szörjegyek. Ára csak 1 korona. Eladás októbertől 1901. június 1-én. FONYEREMÉNYEK: 20.000, 5000, 1000, 500 korona. Kaphatók a szövetségi irodában, VII. Erzsébet-körút 27. és a dohányüzletben.

Használt férfinruhák legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszínen megjelenik. BUTOROK úgy készpénzzel, mint részletfizetéssel. A leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelű, legutányosabbban. Khrenten és Fuchs testvéreknel, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 8. Andrassy-ut közelében. Képes árjegyek ingyen.

Titkos betegségek mindennemű impotenciát meg old és békés a legelő sikerrel, alapszám gyógyítja. med. univ. Dr. Fabinyi v. kórközi orvos, specialista oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél biztos eredménytel alkalmazott számos évi kórközi gyakorlatában. Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető. Levelekre kitálatlan válasz; kivánatra gyógyászatok. 1000 Lükák: Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. I. em. Bejárati a leposztól. Kihón várostermek. Rendel d o s 3-g Rendel este 8-9-g

BEIFELD BANKHÁZ BUDAPEST. Károly körút 1 szám. Alapították 1874-ben. Rendeljük Budapest legelőbb és legmegbizhatóbb bankházaainak egyikénél. Az ezen irányban körülményesen hirdetőt, osztályosjegyek bankházaiban legelőszűrebbben és öszenként postán átgyarvon való előleges beküldés nélkül kaphatók! Árak: 1/4 sörjegy 12 korona, 1/2 sörjegy 12 korona, 1/3 sörjegy 12 korona! Összneremény 13 millió 160.000 korona! Huzas május 22-én.

Társ. Egy tizenben levő és igen jó forgalmu iparvállalathoz, mely 50%-k mutatható tiszta haszonforrással, az üzem megnagygyobbításra előjából tiszta koroszték 5000 frt betétoll. Papír-szakmában jártasak előnyben részesülnek. Komoly relikta- és idegen nyelvű nyelvtudással. „H. 5000“ alatt a kiadóvaltalba. Megjelentek Zöld Maronak a honvéd 13. hadnagytól levő irattalnak két eredeti, gyönyörű notája Sternberg Armin és testvére és, és kir. ud. hangszergyár kiadóban. Ára 1 korona; 1 korona 10 fillér beküldés nélkülében bérmentve küldik a kiadók.

Zongora feleke. korszathura, keresés használt, díszes kiállítású 250 frt-ért eladó. Fodor, Dohány-utca 95. sz. III. em. ajtó 12. Megtekinthető csak reggel 8-9-g. A ki hegedűt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni, képpen árnyagzókat: Sternberg Armin és testvére és, és kir. ud. hangszergyár kiadóban. Kerepesi-ut 36. mely egy minden iránykól teljesen illusztrált árjegyeket küld teljesen díjtalanul.

Valódi Echo-Phonograph, teljes felszereléssel együtt 20 frt, gyönyörű megzenésített hangok, dráma frt 1.50, úres hangok dráma 30 frt, Sternberg Armin és Testvére és, és kir. ud. hangszergyár kiadóban. Kerepesi-ut 36. mely egy minden iránykól teljesen illusztrált árjegyeket küld teljesen díjtalanul.

50 olesó telek Budafokon, legelőbb helyen, 500 [?] díszes parkokkal, kedves fészektel feltételek. [?] önként 2 frt 50 kor. Vételnél 40 frt, hátrélek 5 frt havi részletekkel. Hívó: egy [?] áránál, Magyar szörvállalat, Erzsébet-körút 27.

Nagyváradi ház udvarral, kerttel a piac mellől, 4500 frt forrasztási banktoberrel 12,000 forintért eladó, esetleg fővárosi kisebb ingatlanért elcserélendő. Ertekezhetni: Dr. Huszár Kálmán ügyvéd irodájában Budapest IV., Regi Posta-ut 2.

Erzsi néni Szakácskönyvei a legelsőszűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a székely- és magyar konyha relikta megértek ki részletesen és az idő szerint pártatlanul állanak a szakcsémvészel irodában. Ára hárta 2 korona. Megrendelésre: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fini) és, és kir. könyvkereskedésben, Budapest, Andrassy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

! ! Most jelent meg ! ! III-ik kiadásában Dr. Kiss Arnold vezsrémi forrásból „MIRIAM“ című trnadságrs könyve, zsidó nők számára. Ára esinos vásárolhatóban 20 korona 40 fillér. Kapható: KÖVES BÉLA könyvtároló Veszpremben és minden hazai könyvkereskedésben.